

పదవత్రిక గౌరవ గానం.

Registered No. M. 1118.

Post Box No. 212.

TelePhone No. 544.

అమృతమృతం

310077 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8.

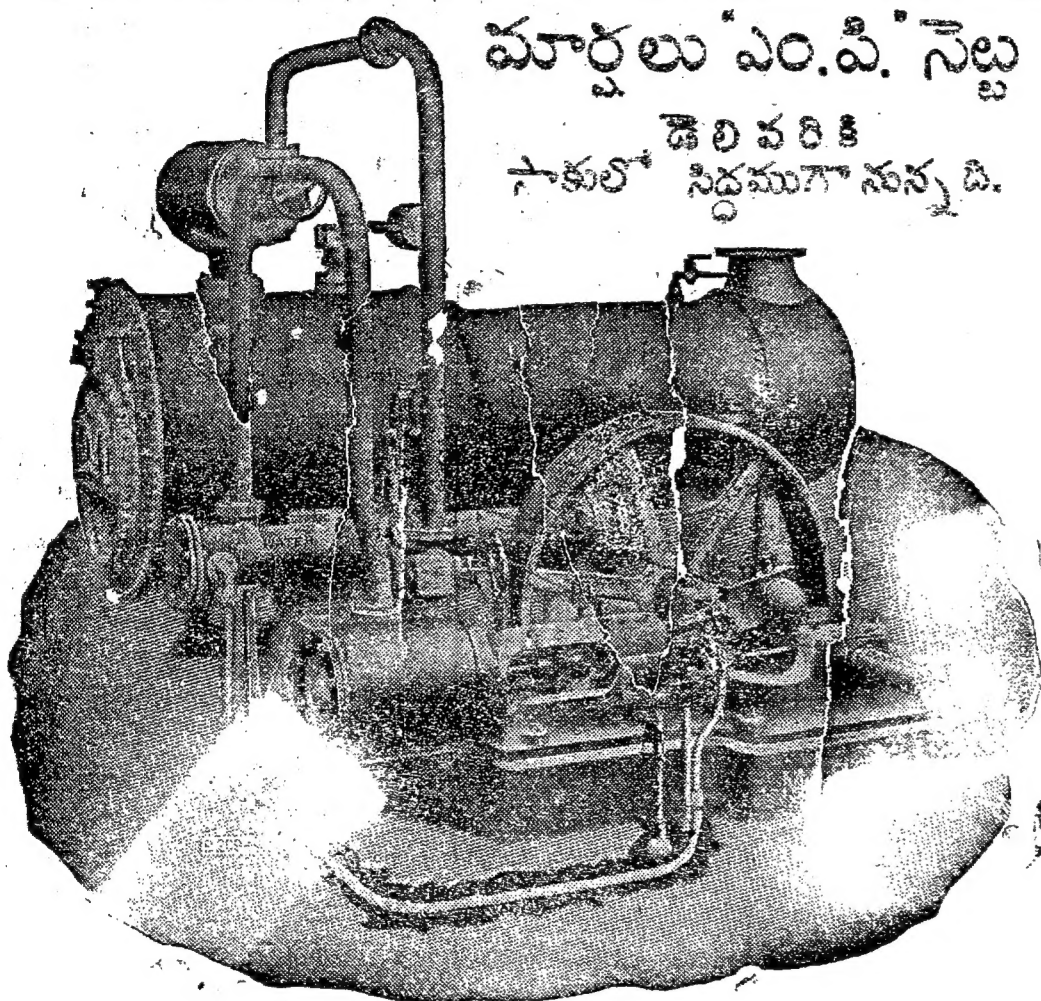
జెన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 14 తేది శుక్రవారము

No. 160.

వెలుగుము. ౮

దుర్గతి నానున సంవత్సర ఆశ్వీజ మాస శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩.

నందిక ౧౬౦

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు

జెలివరికి సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, నూవర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ ప్రెస్సింగు మొదలగువాటిలో పయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్టి నెట్టు యొక్క నివరణము ధరలకు ఇతర నివరణములకు ఈ దిగువ చిరునామాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను.

మార్వలు నను, ఓకో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాశ్మీర్: బెజవాడా, తిలకాపూరు.

నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ నూ అమృతాంజనమును వాడి సంత మాత్రమున నయమగును. సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహనితైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

తామరతైలము

డబ్బి 1-కి 0-6-0

వండ్లపొడి

డబ్బి 1-కి 0-2-0

అమృతాంజనం డిప్, బొంబాయి - మదరాసు.

వనావధినరన్ధరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టు పయందు పేరెన్నిక గాంచినది. ధర 1-12-0

ఇండియా సిలొకానందు ఎచ్చటికైనాను తపాలాఖర్చు ప్రతిరూపగా పంపబడును. (2978)

విలానము పి. డి. సాజంత్.

నెం 144 ఫననవాడీ బొంబాయి.

Wonderful

కుష్టురోగనివారిణి

ఒక మహాత్ముని వల్ల లభించినది. కుష్టువ్యాధులను యే జాతి సవాయి నయినను మేహవ్యాధులను యాపుమాపును. అమి తముగ వీర్యవృద్ధి శరీరకాంతి కలుగజేయును. గుణములేదని ఋజువుజేసినచో ఖరీదు వాపసు చేయబడును; పథ్యము లేదు. 1 నెలకు సరిపడు 60 మూత్రలు గల డబ్బా 1-కి రూ. 6-0-0

యమ్. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు, గోవావరీజిల్లా.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణమే

ప్రాసిన తపాలా ఖర్చును కూడను ఆకేషింపక ఇప్పుడే మీకు ఒక ప్రతి "కొమళాస్త్రము" వంపెదము.

త్వరకుడు!

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అతంకనిగ్రహ యావధాలయము, 26, బ్రాహ్మ్య, మదరాసు.

ఇకను శస్త్రముక్క రలేదు.

(3:28)

శ్రీ దత్తాత్రేయ, ఉయ్యూరు (యశ్చేట్ల) సంస్థానాధిపతులచే పోషించబడుచున్న శేషిపు డాక్టరు అబ్దుల్ అజీజు సాహెబుచే నుపసద్ధముగా తయారుచేయబడి ఆ సేకయోగ్యతాపత్రములు దేదీనిన మంజుల వివరము:-

1. సిల్వరు వపురు— ఇది రావపుండ్లు, మేహరణములు, నుఖపంబంధమైన రణములు, తుపాకిదెబ్బలు మాను ను, శరీరములో చిక్కుకున్న తుపాకిగుండ్లు, గాబుముక్కలు, యనపముక్కలు వగైరాలు ఆపరేషనులేకనే బయటికి తీయుటకు పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైరాలున్నా, గోరుచుట్టు, తామర, కబుపుడెప్ప, గడ్డి, కర్పాశ, మదమనూలువగైరాలు ఆమోఘముగా కురుచును. యావత్తు తీవ్రజంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును.

వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒక కేసుకు పావుతులంబాదు సరిపోవును.

2. సిల్వరు లోషను— ఇది నోటిపూత, కాలినపుండ్లు, రక్తనాళములనుండి కాయున్న రక్తము నాపుటకున్న పుష్కరిగించును. గతేరియాను మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియగలదు.

వెల 1 అవున్సు బుడ్డి రు 1-0-0.

3. పాముకాటుకుమందు— బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియాత్ సులేమూని— ఇది యానాని కాశ్రుము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు యెరుపు, నీరుకారుట, దురద, కండ్లకలక, యెడ చూడలేకుండుట మొదలైన యావత్తు కండ్ల జబ్బులకు క్రమాయథము. బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలరామాత్రలు— i. మాత్రలు 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. తేజావీధరాకు అవున్సు పీసా రు 0-8-0. ఇది కలరావగైరా యావత్తు విరోచనములు, వాంతులు వగైరాలకు ఆమోఘముగా పనిచేయును.

6. పార్శ్వపునొప్పి వగైరా యావత్తు నొప్పులకు మందు— వెల పీసా 1-కి రు 0-8-0.

వై నడవారించిన మందు లన్నియు బర్మా, వై నాదేశముల డాక్టరు పుంగీ అను ఒక మహామహానివలన కనిపెట్టబడినది.

ఇంకను వివరములు గోరువారు యాక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన బడయగలరు. వై నడవారించిన మందులు వుపయోగించువిధము, అనుపాసములు మందు పంపునపుడు తెలుపబడును.

Abdul Aziz Sahib,
Native Doctor
South Vallur and Vuyyur Estates
Thota-Vallur, Kistna District

శివమృతతైలము

తలంబుకు మేలైనది. మెదటికి బలము.
కండ్లలోగమున పోగొట్టును. వెల 6 డెన్సుల బుడ్డి రు 1.
శస్త్రముగా కొనువారికి మంచి కమీషను.
విశ్వవాదం సుబ్బరామవైద్య ఆయుర్వేదోపాధ్యక్ష భవనము,
(8175) కోవూరు. (వెల్లూరుజిల్లా)

ఒక గొప్పలాభము (3133)

రూ 115 లు చెల్లించిన రూ 500 మీ అనంతరం మీ వార్షుదారుల కిచ్చబడిను. ప్రతి సంవత్సరం లాభము పంచిపెట్టబడును. రూ 1000 కిట్టి తక్కు ఋణ మివ్వబడును. 21-10-21 తేదీవరకు రయస్సు, డాక్టరు సర్టిఫికేట్లు లేదు దరఖాస్తులు తక్షణం పంపుకొనుడు.
డి. ఎస్. పోస్టుబాక్సు నెం. 287, మద్రాసు.

- 1 గాంధీ విజయశ్వాసాలకము 1-0-0
 - 2 తలక మహారాజనాటకము 1-0-0
- ఈరెండు నాటకములును ఇంటికికండి రెండుమాసము వేతనము విద్యార్థులకు, స్త్రీలకు, పుష్కళాంధా గారములకు మాత్రము రు 1-8-0 లకు క్రయంతుము. పోస్ట్ ప్రత్యేకం. వలమునా రిట్లు వ్రాసువలెను.
కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, రాజమండ్రి

మహరాను శాసన నిర్ణానభ

ప్రశ్నోత్తరములు

654. మున్సిమహమ్మదట్టుకరహిమాన్ సాహెబుగారు సెకండరీస్కూల్ లీవింగుసర్టిఫికేటు పరీక్షలలో కంపార్టుమెంటుపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టుటకు గూర్చి ప్రశ్నింపగా సిండికేటు వారు ఈపద్ధతిని ఆపరీక్షలకు పెట్టుట ఉచితముగాదని కమిటీ వారిచ్చిన అభిప్రాయముతో సేకీభవించినదియు ఈవిషయము విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించిన దగుటచే ప్రభుత్వమువారందు జోక్యముగలుగజేసుకొననిని ప్రత్యుత్తర మియ్యబడెను.

664. ఖాన్ బహదూరు మహమ్మదుసదుల్లా బాదుసా సాహెబ్ గారు శాసనసభ్యులుగూడ వకాల్తనామాలమీద సంతకములుజేయుటకుగూర్చి ప్రశ్నింపగా వారి కట్టియధికారముగలదని ప్రభుత్వప్రకటనము జూపబడెను.

669. ప్ర. ఈ సభ్యులేట్రైనింగు స్కూల్లోని మహమ్మదీయ పంచమట్రైనింగువిద్యార్థులకష్టములనుగూర్చి ప్రశ్నింపగా వారలకు హిందువుల కన్న పైపెండు ఎక్కువగ నీయబడుచున్నదనియు ట్రైనింగు పాఠశాలలో జాతిభేదములేదనియు పంచములకు ప్రత్యేకముగ పాఠశాలలు నెలకొల్పుటకన్న మామూలు ట్రైనింగుస్కూల్లోనికి వెళ్లుటయే యుత్తమనియు ప్రత్యుత్తర మియ్యబడెను.

674. ఎస్. మత్తుమాణిక్య ఆచార్యగారు. విశ్వబ్రాహ్మణులకు జిల్లాబోర్డులు మునిసిపలు సభలు మొదలగు స్థానిక సంఘములలోపాఠినిధ్యమునుగూర్చి ప్రశ్నింపగా ప్రభుత్వము వారు 10 మునిసిపలు సంఘములలోను 2 జిల్లాబోర్డులలోను విశ్వబ్రాహ్మణుల నియమించినదియు 2తాలూకాబోర్డులలో ఎన్నుకొనబడిరనియు స్థానిక సంఘములకు సభ్యులనియమించుటలోనిన్ను జాతులతోపాటు ఈజాతినిగూడ విచారణ జేయుచున్నారనియు ప్రత్యుత్తర మియ్యబడెను.

678. సి. నరేశమెదలియారుగారు మెడికల్ కాలేజి మెడికలుస్కూల్లో పూర్వేతమును గోరునట్టియు అ.దుతీసికొనబడినట్టియు బ్రాహ్మణ్య బ్రాహ్మణేతర విద్యార్థులను గూర్చి ప్రశ్నింపగా నందులకు మద్రాసు మెడికలు కాలేజీకి 309 మంది దరఖాస్తు పెట్టుకొనగా 97 మంది తీసికొనబడిరనియు అందులకు 88 మంది మాత్రమే చోడరయిరనియు వారిలో 58 మంది బ్రాహ్మణులును 15 మంది బ్రాహ్మణేతర హిందవులును 90 మంది క్రైస్తవులును 6 గురు అంగ్లోహిందవులునుండి రనియు మెడికలు పాఠశాలకు 794 మంది దరఖాస్తు పెట్టుకొనగా 300 మంది తీసికొనబడిరనియు అందులకు 294 మంది హాజరైరనియు వారిలో 166 గురు బ్రాహ్మణులును 90 మంది బ్రాహ్మణేతర హిందువులును 17 మంది మహమ్మదీయులును 21 మంది క్రైస్తవులును నుండిన ప్రత్యుత్తర మియ్యబడెను.

683 ఎ. టి. పామరుగారు చెన్నరాజధానిలో కువ్వలో గమునుగూర్చి ప్రశ్నింపగా అందులకు ప్రభుత్వమువారతద్వారీ పనమును అణచివేయుటకు చేసిన ప్రకటనముల జూపుచు చెన్నలోను కాలవలమీదను ప్రయాణముజేయు కువ్వలోగుల నాపివేయుటనుగూర్చిన ప్రకటనమును దెల్పుచు 1911 జనాభానాటికి రాజధానిలో 16663 మంది కువ్వలోగు లుండిరనియు ఇప్పటి జనాభాసంఖ్య ఇంకను తెలియలేదనియు విజయనగరం, సాలూరు కువ్వలోగ ఆసుప్రతులనుగూర్చి ఆమిషనువారికి తెలుపబడుననియు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

691 రావు సాహెబు యు. రామారావుగారు ఇంజనీయరింగు కాలేజీ దరఖాస్తుదారులు 5 రూపాయలను 8జి.ప్రే.వను ఫీజుక్రింద చెల్లించుటకుగూర్చి ప్రశ్నింపగా ఆమాట నిజమనియు విద్యార్థిని శేర్షుకొనకున్నచో ఆడబ్బు వాపసుచేయుటలేదనియు దానినిగూర్చి విచారించెదరనియు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

695. ఈ సభ్యులే గవన్న మెంటు ప్రెస్సులో సి. ఎం. తంబుసామి పిల్లగారిని ఆక్టింగు హెడ్డు ఎగ్జామినరుగా నియమించిన పిదప ఎ. డ్వా. మి. ని. ం. గు. నె. క్ష. ను. లో ఎంతమంది డిస్మిస్ చేయబడిరని ప్రశ్నింపగా రీడింగురూంబలో 48 మంది డిస్మిస్ చేయబడిరనియు అందు 4 ప్రొఫెసర్లు 44 మంది పాఠక బాలయను నుండిన ప్రత్యుత్తరమియ్యబడెను.

698. ఎ. రంగనాథ మొదలియారుగారు కాన్సిలుమెక్రటరీల విభులగూర్చి ప్రశ్నింపగా వానిని దెల్పుచు వారు మంత్రులకు వారివారిశాఖలలో సహాయముజేయుచుండురనియు సభ్యులువేయు ప్రశ్నలకు ఉత్తరములతయారుచేయు చుండురనియు మంత్రుల యనుమతిని సభలలో ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచుండురనియు మంత్రులకు వారు గూడ కార్యదర్శులుగ

నుండురనియు, వీరు ముఖ్యముగ శాసనసభలకు సంబంధించిన పనినిజేయుచుండురనియు వీరు ఏ పెలుమొదలు ఉత్తరవకు జేసినవి గవర్నరుగారికిని మంత్రులకును తప్పికిరముగ నుండెననియు ప్రత్యుత్తరమియ్యబడెను.

719 ఎ. పి. వి. సయ్యదు ఇబ్రహీంరావు త్రవగారు విశాఖ పట్నము మెడికలువిద్యార్థులను చెన్నపట్నమునకు మార్చుటకు గూర్చి ప్రశ్నింపగా వైద్యపాఠశాలకు వచ్చువిద్యార్థులసంఖ్య హెచ్చెననియు సాధ్యమైనంతవరకు వారివారిజిల్లాలకు దగ్గరగా నుండు స్కూల్లోనే చేర్చుకొనబడుచురనియు తెలియజేయబడెను.

725. ఆర్. కె. వణ్మఖం చెట్టియారుగారు బాయిస్కూలులుప్రయాణపు ఖర్చులను గూర్చి ప్రశ్నింపగా పేలెగూతు వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వమువారు రైలు ఖర్చులను భరించినదియు అందులకు 5800 రూపాయ లీయబడెననియు 1020 మంది స్కూలులు వచ్చినదియు ప్రత్యుత్తరమియ్యబడెను.

728. టి. శివశంకరంశెట్టిగారు సెప్టెంబరు 29 తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో హిందూపూయవిలేఖకుడు అచ్చట హెడ్ కాన్స్టేబిలోకడు టంటమా వేయించుచు ఇష్టము వచ్చినవారు కల్లుకుకాణములకు వెళ్ళి నిర్భయముగా త్రాగవచ్చునని ప్రకటించిన విషయమును గూర్చి ప్రశ్నింపగా, ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారి కేమియు తెలియదని ప్రత్యుత్తర మియ్యబడెను.

758 పి. వి. సుబ్బారావుగారు గుంటూరు న్యాయవాదులగు వున్నవ లక్ష్మీనారాయణ ఎం. వి. నరసింహాచారిగార్ల అరెస్టులనుగూర్చి ఈక్రిందివిధముగ ప్రశ్నించిరి:- (ఎ) గుంటూరు న్యాయవాదులగు వి. ఎల్. నారాయణ ఎం. వి. నరసింహాచార్యులగార్లను అరెస్టుచేసి ఖయిదులో పెట్టుటకు వచ్చిన పరిస్థితి లేమి? (బి) వీరిద్దరును పలనాడు విషయముల కేవిధముగ నైన బాధ్యతైయున్నారా? (సి) వారు పల్నాడుకు వెళ్ళి చేసినతప్పు అటవీపరిపాలనములో ప్రజలకుండు కష్టములను విచారించుట యేనా? (డి) గత వర్ష ర ము తా హ సీ లు దా రు డి పూర్తి టీ కలె క్ష రు ప ల నా డు లో ని అ ట వీ శాసనములను కొన్నిటిని నిలిపివేయ వలసిన ఆవశ్యకతలను గూర్చి తెలియుండెరా? అటులయిన ప్రభుత్వమువారు ఏమి చర్య దీసికొనిరి? (ఇ) ఈ న్యాయవాదు లిద్దరు అరెస్టుగుటకు ముందు ప్రభుత్వమువారు అటవీశాసనముల కొన్నిటి నాపివేయ వలె నని కలెక్టరుగారికి జెప్పినమాట నిజమేనా? అయినచో కలెక్టరుగారు ఏమియు జేయవనిరా? (ఎఫ్) వీరిద్దరును శాంతి భంగముగ నేమైన ప్రవర్తించిరా? కలెక్టరుగారు పలనాడులో క్యాంపు జేసినపుడు తనకు వసతి కు దుర క పోవుట వలన వారికి వారివలన యేమైన నష్టము నొచ్చెనా? (జి) వారికి ఇత విధించుట పోలీసువారిసాక్ష్యముమీద మాత్రమేనా? (హెచ్) పేలూరుజైలుకు మార్చుటకు కారణమేమి? నరసింహాచారిగారికి జబ్బుగానున్న మాట నిజమేనా?

ఉ:- (ఎ) మొదలు (జి) వరకును ప్రత్యుత్తరముగా ఈ క్రిందవివరింపబడు గుంటూరుజిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఆర్డరుతెలుపబడెను.

మాచర్లపోలీసువారు పంపినవార్తలవైపు ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణగారు 250 రూపాయలుబాండునొకదానినిన్ని ఒక్కక్కటి 250 రూపాయలచొప్పున రెండుధరావతులనున్న కట్టి ఒకవత్సరముపాటు శాంతియుక్తముగ నేలయుండగూడదో దెల్పుటకు గోరబడిరి.

ఆయన మాచర్లకు వెళ్లి అచట అటవీశాఖ పట్టుములను లక్ష్యము జేయవలదని ప్రజలకు బోధించి ఉద్రేకము గలిగించుచున్నారనియు అందువలన శాంతికి భంగము గలుగుననియు మాకు దెలిసెను. ఈసంగతి ఆయనకు పంపిన 112 సెక్షను ఆర్డరులో దెల్పుబడెను. ఆయన తనకది నియమమని సమర్థించుకొనక అచట ప్రజలకు అటవీశాఖ ఆందోళనములో శాంతముగ సహాయము జేయుటకై ఆయన జైపెను.

7 గురు సాక్షులు విచారణ జేయ బ డి రి. నే ర థు డుక్రాసుపరీక్షచేయలేదు. విచారణ జేసినసాక్షులలో సబ్ ఇన్స్పెక్టరును, సబ్ మాజిస్ట్రేటును ఫార్మెల్లరేజరును గలరు. వారందరును ఈసేరకును మరెయ్యకరునుగలిసి ఉపన్యసించినదియు అందు శాసనోల్లంఘనము గావింపుననియు ప్రభుత్వోద్యోగులకు సహాయము జేయవలదనియు జెప్పిరి. వీనివలన శాంతిభంగముగలిగితిరును. దౌర్జన్యమును ప్రోత్సహింపవలెనను ఈబోధల యందట్టి స్వభావముగలదు.

కాన 112 సెక్షన్ ప్రకారము ఆర్డరు సిద్ధాంతపరపబడెను. సేరకును భాగ్యవంతుడు గాకపోవుటచే తక్కువ మొత్తమే జామీను కోరబడెను. ఆసెక్షను ప్రకారము ఆయన బాండు

నిచ్చుటకు కోరబడెను. ఆయన అటులజేయుటకు తీరస్కరించుటచే 118 సెక్స్ ను ప్రకారము ఒక సంవత్సరము సాధారణశిక్ష విధించబడెను. ఈశిక్ష ధరావతు కట్టనంతరకు అనుభవించవలెను.

ఎం. వి. నరసింహాచారిగారు గూడ వైవారిలో కలిసి మాచర్లలో ఉపన్యసించువారు జైపిన్ విషయములనే జైపిరి. వారికిగూడ ధరావతు గట్టవలసినదని ఆర్డరుపంపబడెను. ఆయన క్రాసుపరీక్ష జేయుట కంగీకరించలేదు. సాక్షులందరూ ఆయన ఉపన్యాసములు శాంతి భంగకరములని జైపియుండిరి. ధరావతు కట్టననుటచే 118 సెక్స్ ను ప్రకారము అది కట్టనంతరకు ఒక వత్సరము సాధారణశిక్ష విధించబడెను.

(హెచ్) రాజమండ్రి జైలులో కలరాయుండుటచే వేలూరు జైలుకు వారిని మార్చబడ్డెను. నరసింహాచారిగారి ఆరోగ్యము విషయమై ఏమియు తెలియలేదు.

759. ఈసభ్యులే గుంటూరు కొండా వెంకటప్పయ్యగారి అరెస్టునుగూర్చి ఈవిధముగ ప్రశ్నించిరి:— (ఎ) కొండా వెంకటప్పయ్యగారిని అరెస్టుజేయుటకు కారణ మేమి (బి) గుంటూరులో జరిగిన అరెస్టుల సందర్భమున అచటి కలెక్టరు గారిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను తెలుపగోరెదను.

ఉ:— ఎ. గుంటూరులో శాంతికి భంగము కలుగకుండ నుండుటకై అరెస్టు ఆవసరమని దోచెను. (బి) పీల్డుగారి నివేదిక ములు గూడయు లగుటచే ప్రభుత్వమువారు దెలుపజాలరు.

761 అచార్యుడుమీరారు సాహెబుగారు రమజానుద్దీన్ అను ఖిర్కక్రింద హిందూపత్రికలో వ్రాసినవ్యాసమును జూచి తిరా. 'రెండుదినములు తెలుపుదినములుగ ప్రకటించెదరా యని ప్రశ్నింపగా నావ్యాసమును జూచితిమనియు, రెండుదినములు సెలవుఇచ్చుట అనవసరమనియు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిరి.

762 ఎం. వి. అప్పారావుగారు మొన్న నైనులు బెజవాడ వెళ్లినప్పుడు మునిసిపలుగుడాములు మొదలైన వసతులుండగా రైల్వేస్టేషను విక్రంతిగదులలోను రైల్వేగులులోను ఉంచుట కేమికారణములు. అందువలన ప్రయాణికుల కేమీర్లు దీర్చుటకలిగెను అనిప్రశ్నింపగా తగినవ్యవధిలేకయే ఒక పటాలము బెజవాడకు వెళ్లవలసి వచ్చెననియు జిల్లామేజిస్ట్రేటును తగినవసతు లేర్పరచుటకు కోరినయు వారేమి ఏర్పాటులు జేసినది తెలియదనియు ప్రభుత్వమువారు జవాబు చెప్పిరి.

771. ఎ. డి. ఎం. బవోటిసాహెబ్ గారు ఈక్రింది విధముగ ప్రశ్నించిరి. (1) 1000-100-1200 జీతముమీద ఎంతమంది డిప్యూటీ కలెక్టరులు నియమించుట కనుజ్ఞ ఈయబడెను. (2) ఎవరిని ఆస్థానములకు నియమించిరి. ఎప్పుటినుండి (3) ఇట్లు నియమింపబడినవారలలో నెవరయిన నిండు జీతము మీద జిల్లా కలెక్టరులుగా పనిజేయుచున్నారా (4) వారి డిప్యూటీ కలెక్టరు స్థానములలో నెవరినైన నియమించిరా? లేకపోయినయెడల ప్రభుత్వము వారట్లుజేయ నుద్దేశించిరా (5) ఇట్టి నియామకములను, సర్వార్థ సేలు జిల్లాల నియామకములను ప్రకటించినట్లు, క్వార్టర్ల సీనియర్లలో నెందుకు ప్రకటించలేదు. ఉ (1) అయిదు నియామకములను జేయుట కనుమతించ బడెను. అందు నాలుగు నియామకములు జరిగెను (2) ఈ క్రిందివారు 1-12-19 నుండి డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి. ఎ రామచంద్రయ్యగారును, పి. శివారామయ్య గారును, డబ్బ్యు. ఎస్. మార్షలుగారును, ఎ. ఉప్పేంద్రపాణి గారును, రావుబహద్దరు. యు. రామారావు గారును, రావుబహద్దరు రామా రావుగారు మామూలు జీతమునకు ఏవెలు 1 వ తేదీనుండియు మార్చబడిరి. అప్పటినుండియే మార్షలుగారు తమ పనిలో ప్రవేశించిరి (3) ఎ. రామచంద్రయ్యగారి, పి. శివారామయ్య గారు, ఎ. ఉప్పేంద్రపాణి గారు కలెక్టరుగా పని జేయుచుండిరి. (4) వారి తాత్కాలికముగ మాత్రమే పనిజేయుచుండిరిగాన వారి స్థానములలో నింకొకరిని నియమింప గూడదు. (5) నియామకములను ప్రత్యేకముగా తెలుపవలెనని తెలుపబడెను.

780 మున్సి మహమ్మదు అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబు గారు ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయ వైసు చాన్సలరుగారి కాలములో సెనేటులో సెంటమండిబ్రాహ్మణులు ఎంతమంది బ్రాహ్మణతీరులు ఉద్యోగములలో నియమింపబడిరి. అందు మద్రాసువా రెంతమంది, ఇతరప్రదేశములవా రెంతమంది. సెనేటులోనియమింపబడిన సభ్యుమార్రిగారు జాతీయవాదియు అసహాయోద్యమావలంబకునా? ప్రభుత్వమువారు ఈవిషయమును తెలిసికొనెదరా? యని ప్రశ్నింపగా నల్లూరు బ్రాహ్మణులును ఒక బ్రాహ్మణేతరుడును, ఒక క్రైస్తవుడును, ఇద్దరు మహమ్మదీయులును 13 గురు యూరపియనులును నియమింపబడినదియు 3 గురు

బ్రాహ్మణులును ఒక బ్రాహ్మణేతరుడును ఒక క్రైస్తవుడును 2 మహమ్మదీయులును 6 గురు యూరపియనులును మదరాసు వారనియు ఒక బ్రాహ్మణుడును ఒక మహమ్మదీయుడును 7 గురు యూరపియనులును ఇతరప్రదేశముల వారనియు సభ్యుమార్రిగారు నియమింపబడినదియు ఎన్నుకొనబడినదియు ప్రత్యుత్తరమియబడెను.

782. ఈ సభ్యులే, రాజమండ్రినుండి భద్రాచలము, నాగూరు తాలూకాలకును, పార్వతీపురమునుండి జయపురము బస్టేషనులకును రైలుమార్గనిర్మాణమున కెప్పుడు గడదొంగి ప్రశ్నింపగా రాజమండ్రినుండి భద్రాచలం, నాగూరు తాలూకాల గుండా సిరుంకాకు రైలు నిర్మించుటకు మొదట దలచినదియు కాని అక్కడ ఎక్కువ వ్యాపారము జరుగదను కారణముచేత ను అందు కే మక్కుడు వ్యయ మగు ను గా న ను ఆ ప్రయత్నమును ప్రభుత్వము వారు విడనాడి రనియు పార్వతీపురమునుండి ఏజన్సీ ప్రదేశములకు రైలుమార్గము నిర్మించువిషయము రైల్వే బోర్డువారును గవర్నరుగారును విచారించుచున్నారనియు ప్రత్యుత్తరమియబడెను.

784 ఈ సభ్యులే మదరాసు దక్షిణమహారాష్ట్ర రైల్వేలో హుల్లిబెజవాడల మధ్య రైలులో ఇంటర్మీడియేటు తరగతి లేకపోవుటచే ప్రయాణికులకు కష్టముగ నున్న సంగతి ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా యనియు మీటరు గేజిలోకూడ బ్రాడు గేజిలోవలెనే ఇంటరుమీడియేటు తరగతి సేర్పాటు జేయుటకు ప్రభుత్వమువారు రైలువే అధికారులను కోరవలెననియు అతగుగా రైలు అధికారులనుండి ఈక్రింది సమాధానమువచ్చెనని ప్రత్యుత్తర మియబడెను.

బందరు నర్సారావుపేటల మధ్య 48, 51 నెంబరుల రైలుబండ్లలో ఇంటర్మీడియేటు తరగతి ఏర్పరచబడెను. ఇంటరు తరగతి పెట్టెలు తగినన్ని లేవు. ఉన్నవి బెంగుళూరు పూనా రైలులలో ఉపయోగింపబడుచున్నవి హుల్లి బెజవాడల మధ్య తగినంతమంది వైతరగతి పాటసారులు లేరు. ప్రజలందులకు అడుగుట లేదు. అందుచే ఏర్పాటు జేయుటకు పిలువెడు.

నార్దు ఈస్టులెసు (బ్రాడుగేజి) లో మేలు బండిలోను ప్యాసెంజరు బండ్లలోను నార్దువెలు రైనులోను ఇంటరు తరగతి ఏర్పాటు జేయబడెను. బ్రాడుగేజిలో అన్ని బండ్లలోను వైతరగతి పెట్టెలు గలవు.

800. ఎ. రంగనాథ మొదలియూరగారు; గుంటకల్లు జంక్షనులో రెండవమారు 1920 నుండి పరీక్షించినపుడు నీరు బాగుగ లేదనియు అందుకుగాను అధికారు లేమిశ్రద్ధ తీసికొని రనియు ప్రశ్నింపగా నీ విషయమున రైల్వే అధికారుల నుండి ఈక్రింది సమాధానము వచ్చినదని తెలుపబడెను.

గత ఎక్సరము తొలకరి వానలు లేకపోవుటచే నీరు బాగుగ లేదు. ఈ వత్సరము గూడ నాంచెర్ల బావిలో నీరు తక్కువగా గలదు. అందుచే నీటిలో భేదములేదు. వర్షములు బాగుగ కురిసి బావినిండువరకును నల్లె యుండును.

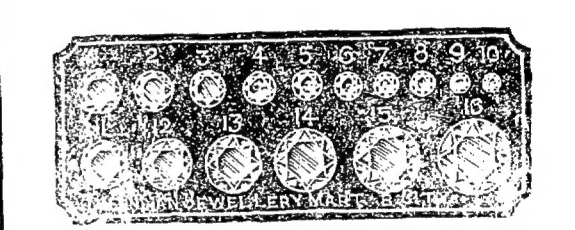
ఆ బావిలోనీరు 3 నెలల కొకపర్యాయము శుభ్రపరచబడును. రిజర్వాయరు నెలకొకపర్యాయము శుభ్రపరచెదరు. ప్రస్తుతమువారమునకొక పర్యాయము శుభ్రపరచవలెనని తెలుపబడెను. ఉద్యోగులు నీరుకాచి త్రాగవలయునని తెలుపబడెను. గుంటకల్లునకు 5 మైళ్లదూరమునుండి నీరు తెచ్చుటకు ఆలోచించుచున్నాము. ఇది సఫలమైనయెడల గుంటకల్లునకు కావలసినంత మంచినీరు వచ్చును.

801. భానుబహదరు మహమ్మదు సద్దుల్లాబాదుసా సాహెబ్ గారు, ప్రభుత్వసహాయము పొందుచున్న కళాశాలలోను పాఠశాలలోను పంచమ, మహమ్మదీయ విద్యార్థులనుండిగూడ, వీరవద్దనుండి సగముజీతముమాత్రమే పుచ్చుకొనవలెనను ప్రభుత్వనిబంధనకు వ్యతిరేకముగ, పూర్తిజీతము పుచ్చుకొనుచున్న సంగతి ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా యనియు ఇందువిషయమై విద్యాశాఖాధికారిని, ప్రధానోపాధ్యాయులను ప్రభుత్వము వారి యుత్తరువుల ననుసరింపవలెనని హెచ్చరించవలెనని కోరెదరా యని ప్రశ్నింపగా వీరవద్దనుండిమాత్రమే సగముజీతము పుచ్చుకొనవలెననియు ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువును కళాశాలల ఆధ్యక్షులకు తెలిపెదమనియు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

815 టి. సి. తంగవేలు పిళ్లగారు నాయుడు కులములోవారు ఎవరైనను జిల్లా రిజిస్ట్రారు స్థానములో పనిజేయుచుండిరా యనియు లేకపోయినయెడల ఆకులమునుండి వర్తనను నియమింపగూడదాయని ప్రశ్నింపగా ఇదివరకు కారనియు అర్హతనుబట్టి సకాలములో నియమింపబడుదురనియు ప్రత్యుత్తర మియబడెను.

818. సె. వి. వెంకట రమణయ్యగారు:— రాజ్ కీయ సంస్కరణలపల్ల నీ రాజధానిలో నెంతమంది యూరపియను అధికారులు విక్రంతి పుచ్చుకొనిరి. లేక తమ సేవనుబట్టి తగినపించను నీయవలెనని ఎంతమంది కోరిరియని ప్రశ్నింపగా ఎవరును విక్రంతి పుచ్చుకొన లేదనియు. సేవనుబట్టి పింఛనునిచ్చు ఏర్పాటు నెదియు జరుగలేదనియు ప్రత్యుత్తర మియబడెను.

నిర్దుష్టముగ తియారుజేయబడిన కాస్త్రీయ బొమ్మలు. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 12, హార్బిన్ గోడ్, హొంటుగోడ్ - మదరాసు.

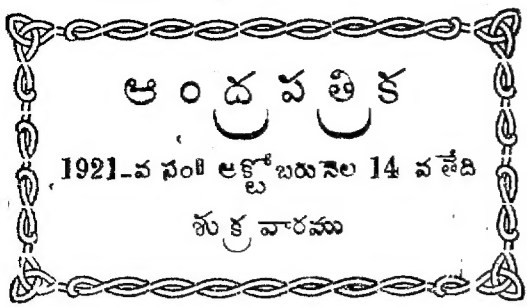

నల్లను బాగ వుండే యింటెవన్ కుచ్చి కెంపును, చక్రసాణ పట్టకెంపులు నిండా తక్కువ వెలకు దొరకును. నల్లను కొంచెముగా నున్నది, ఇంతలోనే వెల జాస్తీ చేతుపోవును. కాబట్టి కలమువారు త్వరలో ఆర్డరు పంపవలయును.

Table with 4 columns: సెం1 నైజా, నుండి 11 నైజా లన్నియు, కెంపుల, కెంపుల. Rows include 2, 4, 6, 8, 12 with corresponding values like 0.14-0, 0.18-0, etc.

ఇండియన్ జ్యూవెలరీ మార్కు, పోస్టు బాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ.

Advertisement for Kapunia Oil. Includes an illustration of a woman and text in Telugu describing the oil's benefits for hair and skin. Text mentions 'THE IDEAL HAIR TONIC' and 'KAPUNIA OIL'.

వెంబూరు ఆలయము

అయిలింగు కమిటీ రిపోర్టు

29

జూను తేదీయందును, అందుకు పిమ్మటను వెంబూరు డివిజనులో జరిగిన ఆల్లరులగూర్చి విచారణజేసి రిపోర్టు జేయుటకు ప్రభుత్వమువారు విచారణసంఘము నేర్పాటు జేసినటుల జూలై 30 తేదీన ఉత్తరువు గావించిరి. ఈ సంఘమునందు న్యాయమూర్తి అయిలింగు, రా. బ. టి. యం. నరసింహాచార్యులు, ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. వీరు ఆగస్టు 5 తేదీన పీఠిమినరీ మీటింగు జేసిరి. 10 తేదీన విచారణను ప్రారంభించిరి. 30 తేదీన తమ రిపోర్టును మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికి వంపియుండిరి. ఆగస్టు 30 తేదీన తయారయిన నివేదిక, అక్టోబరు 7 తేదీన ప్రచురించినటుల ప్రభుత్వమువారు దెలుపుచున్నారు. పత్రికలకు మాత్రమే ఇచ్చుచుచేరినది. మొన్నటిదినము మద్రాసు శాసనసభలో మిల్లు గడబిడలగూర్చి చర్చ జరుగునపుడు, శాసనసభ్యుల కింకను అయిలింగు కమిటీ రిపోర్టు ప్రతులు చేరలేదని, తనికాచలం శైట్టిగారు మొరబెట్టిరి. ప్రభుత్వసభ్యులగు సర్ లయొనల్ డేవిడునుగారు మాత్రము, రిపోర్టునుగూర్చి స్వేచ్ఛగ ప్రసంగింప దొడంగిరి. శాసన సభాధ్యక్షులు సయితము రిపోర్టు సభ్యులకు చేరనందున వారికి యిబ్బంది కలిగిన దని చెప్పవలసి వచ్చెను. రిపోర్టును శాసనసభ జరుగుటకు పూర్వమయినను ప్రచురించిన, ఇంతటి ముఖ్యవిషయమైన సభ్యులు స్వేచ్ఛగ నభిప్రాయమిచ్చుటకు వీలయ్యెడిది. కమిటీల నేర్పరుచుటవలన లాభము గలుగక బోవుట యటుండ, వారిరిపోర్టు అయినను సకాలమునకు బయల్పడకుండుట మరింత విచిత్రముగ నున్నది. రిపోర్టుకు సంబంధించిన విషయములు వెనుక తలస్థించెను. పిమ్మటి సందర్భములు, క్రస్తుత విషయస్థితిని తెచ్చిపెట్టెను. ఇందునుగూర్చి విచారించుటకు మరియొక కమిటీ నేర్పరుచవలయునని తనికాచలం శైట్టిగారు గోరి గాని, అట్టి కమిటీలో, సమ్యక్ముగల సభ్యులు లభించుట మిగుల కష్టమని, డేవిడునుగారు అభిప్రాయపడిరి.

క్రొత్త కమిటీని నెలకొల్పనందులకు విచారణకడ సవరణములేదు. ప్రాతి కమిటీవలన కలిగిన లాభమేమియో, వారి రిపోర్టునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఆగస్టు పదియవ తేదీన అయిలింగు కమిటీ వారియెదుట జరిగిన విచారణలో, మద్రాసు లేబరు యూనియనువారు పాల్గొన నిరాకరించిరి. బకింగు హాము కర్నాటిక్కు మిల్లుల యజమానులకును, పనివారలకును గల తగాదాల మంచి చెడుగుల గూర్చి కమిటీవారు విచారింపగూడదని, ప్రభుత్వమువారు ముందుగనే సూచించిరి. ఈ తగాదాయే, కలవరమున కంతకును మూలకారణము. మూలకారణమును సరకు జేయక, కేవలము అల్లరుల భాగమును గూర్చి మాత్రమే విచారింపవలయునని

సూచించుటచే, లేబరు యూనియనువారు విచారణలో జోక్యము కలుగజేసికొనరయిరి. ముఖ్యవిషయమును విచారింపవలనకడకుండుటచే, విచారణ సంఘపు యుపయోగము చాలవరకు దగ్గిపోయెను. అందుకు దోడుగ పనివారలలో నెక్కుడు మంది విచారణలో పాల్గొనక బోవుటచేత, కొలది మంది సాక్ష్యముమీదనే విచారణసంఘ సభ్యులారాధారపడి యుండవలసివచ్చినది. సర్ విలియం అయిలింగుగారియభిప్రాయములు ప్రధాన నివేదిక యందు పొందుపరుపబడినవి. వానిని జూచిన, ఒకపక్షమువారి సాక్ష్యమునే, వారు సత్యమని నమ్మినటుల పుష్టపడగలదు. నరసింహాచార్యుల వారి యభిప్రాయములు అయిలింగుగారి యభిప్రాయములనుండి కొంతవడి భేదిం చెను. డి. బ. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు మాత్రము సంపూర్ణ భేదాభిప్రాయమును కనుబడి, విచక్షణ జ్ఞానము నుపయోగించిరి. మువ్వరు సభ్యులలో ఇరువురు సభ్యులు పూర్తిగ భిన్నాభిప్రాయులై, మిగిలిన సభ్యుడు మధ్య మార్గము ద్రొక్కుచుండినను, సర్ లయొనల్ డేవిడునుగారు ఒకపక్షమునుమాత్రమును సమర్థింపజూచిరి.

సమ్మెలోనున్న కూలీలపక్షమునకు విచారణలో ప్రాతినిధ్యము లేకబోయెనని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. పోలీసు, మిల్లు యజమానులు, ఆదిద్రావిడుల తరపు సాక్షులు మాత్రము విచారింపబడిరి. కొందరు సాక్షులను విచారణసంఘమువారు వారి యంతట వారే పీలిపించిరి. పోలీసు కమిషనరు పెల్లిగారినే మొదట విచారించిరి. మిల్లు పనివారల నుండి, ఆదిద్రావిడులు చీలిపోవుట అంతర్వైషమ్యముపెరుగుటకు కారణమయ్యెనని, రిపోర్టులోగీక రిందుచున్నది. అల్లరుల బాధ్యతను, ప్రధానపు రిపోర్టు, సమ్మెలోనున్న కూలీలపై మోపుచున్నను, అందుకు తగిన ఆధారముల గనుపరుచజాలకబోయెను. ఇంట్లు తగులబడుటకుగాని, జూను 30 తేదీన పోలీసువారితో జరిగిన సంఘర్షణకుగాని, కారకు లెవరో తెలియలేదని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. నేరములు జేసిన వారేజాతివారలో నిరూపించుటకయినను వీలులేదని కూడ, రిపోర్టు తెలుపుచున్నది. అయినను, నేరముల జేసినవారు, సమ్మెలోనున్నవారును వారి యభిమానులునని, అయిలింగుగారు ఊహించుచున్నారు ఆదిద్రావిడులకే ఎక్కుడు నష్టము గలిగెనని వీరి యుద్దేశము. ఆదిద్రావిడులు వారి గుడిసెలను వారే తగులబెట్టికొనిరను నూహను, వీరు అంగీకరించుట లేదు. మాయరుగారి సాక్ష్యమును వీరిందుల కాధారముగ గైకొనిరి. అబ్దుల్ బసీర, లక్ష్మణస్వామిని కొట్టినవారలు, ఆదిద్రావిడులని మాత్రము వీరింగీకరించుచున్నారు. లక్ష్మణస్వామికి దారుణముగు, దెబ్బలు తగిలెను. అల్లరుల సందర్భమున, పోలీసువారు తమ బలమును అధికముగ ప్రయోగింపలేదనియు, తుపాకుల నుపయోగించుట యవసరమయ్యెననియు, అయిలింగుగారు అభిప్రాయపడిరి. లేబరు యూనియను ఆవరణములోను, ఇతర చోటులను పోలీసువారు సర్పి జేసిరిగాని, నేరమునకు సంబంధించిన దేమియు దొరకలేదు. అయినను, పోలీసువారి చర్య న్యాయముకాదనుట కాధారము లేదని, అయిలింగుగారి యభిప్రాయము.

మరియొక విషయమును గమనింపవలసియున్నది. జూలై 1 తేదీన పరచేరి, అందు కాపురమున్నవారు వదలివైచిరి. ఆరాత్రి ఏకారణము చేతనో పరచేరిలోనున్న గుడిసెలు అగ్నిహోత్రుని కాహుతియ్యెను. చేరువునన్న పోలీసు

స్టేషనులో, పోలీసు కమిషనరు క్రింద నూర్గురకు వైగ పోలీసు భటులుండిరి. కాని, వారు దాని నార్ప బ్రయత్నింపకబోయిరి. అందుకు బూని నచో, కూడియున్న ప్రజలపై తుపాకులప్రేల్ప నవసరమువచ్చునని తలచి, పెల్లిగా రూరకుండిరనియు, పోలీసువారి సహనభావమున కిది నిద్రాసమనియు, అయిలింగుగారు దెలుపుచున్నారు. అంతకు పూర్వమును, పిమ్మటను, తుపాకులకాల్పుటలో నష్ట సహనము నేల జావలేదో తెలియదు. పోలీసువారు తుపాకుల కాల్పినపుడెల్ల విచర్యనము బయలుదేరుచున్నదనియు, గుండ్లను తరుచుగ ప్రయోగింప వవసరము లేకుండుటకు పోలీసు సిబ్బంది నందుచే నింకను హెచ్చుజేయవలయుననియు, రిపోర్టు సూచించినది. టి. యం. నరసింహాచార్యులుగారు ప్రత్యేకాభిప్రాయము తెలుపుటలో, ఆదిద్రావిడులుగూడ దౌర్జన్యమున పాల్గొనిరనియు, పోలీసువారు ఆదిద్రావిడుల దౌర్జన్యము నాపుటకు శ్రద్ధపహింపలేదనియు, సమ్మెకుపూర్వమునను పిమ్మటను ఆదిద్రావిడులు కత్తులతో వెడలుచున్నటుల ఇన్స్పెక్టరు హోకోననుగారు సాక్ష్యములో సంగీకరించినదియు, ఆదిద్రావిడులు ఇతరులపై దౌర్జన్యము జూపినటుల హోవెల్ గారు నుడివినదియు, శతగోప మొదలియారుగారు మరియిరువదిమందియు కమిషనరుగారి కిచ్చిన పిటీషన్లపై ఎట్టిచర్య దీసికొనలేదనియు, ఆదిద్రావిడులపై సెక్యూరిటీ షెక్షనులక్రింద చర్య దీసికొనినచో వారు తరువాత మార్గస్థులను దెబ్బలు గొట్టెడివారు గారనియు, ఆదిద్రావిడులకు సాకర్యముల సభిముగ నొసగినందుచే, మిగిలిన వారలలో నసంతృప్తి ప్రబలెననియు, అయినను ఆదిద్రావిడులయడ పోలీసువారికి పక్షపాతమున్నటుల గనుపింపలేదనియు, వివరించిరి. పక్షపాతచిహ్నమయినను లేకుండ పోలీసువారు వ్యవహరించిన బాగుండెడిదని వీరియభిప్రాయము.

డి. బ. వెంకటరత్నం నాయుడుగారి ప్రత్యేకాభిప్రాయ ప్రకటనము, న్యాయాధిపతి అయిలింగు, వకీలు నరసింహాచార్యులగార్ల ప్రకటనములకన్న ఎక్కుడు స్పష్టముగను, లేబరు తెల్లముగను హేతు బద్ధముగను నున్నదని, దానిని చదివినవారికి గోచరించును. దీనిని భిన్నాభిప్రాయమని పేర్కొనుట న్యాయముగ నుండును. పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ల సాక్ష్యముబట్టియే, రిపోర్టులో గావింపబడిన వర్ణనను తగ్గింపవలసి యుండునని నాయుడుగారు సూచించిరి. ప్రజలు మితిమీరిన పనులుజేసి, తుపాకుల ప్రయోగమున కవసరము గలిగించిరా యను విషయమును నాయుడుగారు కడు సమర్థతతో చూపించిరి. విచారణలో మిల్లు తగాదాల కారణమును కనుగొన నక్కరలేదని సూచించుట, సరియన నాయుడుగారు భావించిరి గాని, దానిని కనుగొనక ఇతర సంగతులను విచారించిన లాభ మేమియో తెలియకున్నది. కర్నాటిక్కు మిల్లులను మూసిననాటినుండి యయినను జరిగిన సంగతులను విచారింప వీలులేక, మధ్యగ జూను 29 తేదీనుండియు మొదలిడ వలసినవచ్చుటచే, విచారణ స్వేచ్ఛగ జరుగకబోవుట యొక లోపమని నాయుడుగారు సూచించిరి. ఇందుకు దోడుగ, సమ్మెలోనున్న పనివారల తరపున సాక్ష్యము లేకుండుటయు, పోలీసుపక్షపుసాక్ష్యమే బలముగ నుండుటయు, మరియొక లోపమని వారియభిప్రాయము. సమ్మెకట్టుతో నెట్టి సంబంధములేని మువ్వరు హిందువులు, ఇరువురు మహమ్మదీయుల సాక్ష్యమునకు మాత్రమే విలువగలదని వీరు దెలుపుచున్నారు. చెన్నపురియందు సామాన్యముగ ఏవినోదముజరిగినను గుంపులు జేరుచుండురు.

గుంపులు జేరినంతమాత్రమున, వారందఱును చా ర్యమునకు పాల్పడ నుద్దేశించినటుల భావించ నడు. పెరంబూరుదివిజనలో నాతరుణమునకూడిన గుంపులను నులభముగ చెదరగొట్టుటకు వీలుగల దా లేదాయని నాయుడుగారు ప్రశ్నించిరి. ఇక స్నే క్తరు నార్తుగారు సూచించిన ప్రకారము, మూడు తడవలు భయపెట్టినంత మాత్రమున ప్రజలు పారి పోయిరి. పోలీసు వారి వై. కొన్ని మార్లు కాల్చినది, వ్యక్తులెవ్వరో గాని, గుంపులు గావని, నాయుడుగారు తెలిపిరి. గుండ్ల ప్రయోగమునకు, రిపోర్టు తెలిపినంత యవసరము గలుగలేదని వీరి యుద్దేశము. సమ్మెలో జేరిన వారును వారి యభి మానులును, దోషకారకులై యుందురను సిద్ధాం తమును, నాయుడుగారు విశ్వసించుటలేదు. ఆకా రణముగ ఇండ్లు తగులబెట్టుట మొదలగు దుష్కృ త్యముల జేయుటకు, వారు పాల్పడెద రని, వారు నమ్ముటలేదు. తమనిధిని నిర్వర్తించుటలో పోలీసు కమిషనరు డిప్యూటీ కమిషనరుగార్లను నిందింప వీలులేదని, నాయుడుగారు సూచించిరి. కాని బాధ్యతేటు పోలీసు ఆఫీసరుల ప్రవర్తనము నిరీక్షింపదని మాత్రము, వారు సూచించజాలరు. షరచేరిలో నూటపబడి గుడిసెలు తగులబడుచున్న పుడు, దానినార్ప ప్రయత్నింపకుండుట పోలీసువారి ఓర్పుకు నిదర్శనమని, అయి లింగుగారు తెలిపిన సంగతిని నాయుడు గా రెంతమాత్ర మంగీకరించుటలేదు. పోలీసువారు తమ ధర్మమును బాగరూకతతో నిర్వహింపలేదని యే, నాయుడుగారి యుద్దేశము. ఇందును గూర్చి బాధ్యత వహించిన పోలీసు ఆఫీసరులందఱును యూరపియనులు. మొత్తమున 418 గుడిసెలు కాల్చి పోయెనని, కమిటీవారికి తెలిసెను. ఇందులో 269 ఆదిద్రావిడు లని, 149 తదితరులని. ప్రభుత్వమువారు, ఆది ద్రావిడ నివాసములకొరకు ఇరువదివేల రూపాయి లను వెచ్చింపగ, మిగిలిన వారికొరకు 100 రూపాయిలను మాత్రము వెచ్చించిరని, నాయుడుగారు సూచించిరి. శాంతి సంరక్షణ బాధ్యత, రిజర్వుడు శాఖలో జేరినది. అధికారవర్గమే దానిని నిర్వహించుచున్నది. పర్యవసాన మేమగుచున్నదో, రాజధాని కట్టణమునందే వ్యక్తమగుచున్నది. షరి పాలనా విధానము త్వరలో మారవలసిన యావశ్య కతను నులభముగ కనుగొనవచ్చును. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము వలన గాని, ప్రజల యిక్కట్లులు దీరజాలవు. ప్రజల యభీష్టము నెఱవేరుచుండదు. విచారణసంఘములు మొదలగు తాత్కాలిక ప్రతి క్రియలవలన, ప్రజాభీష్టము నెఱవేరునని యూ హించెడివారు; నిజమును గ్రహించి, సత్వర స్వరా జ్య సంపాదనముకొరకు తమ శక్తి సామర్థ్యము లను వినియోగించుట ధర్మము.

ఆంధ్ర రత్న

దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు

చీరాల వ్యవహారములు

శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారిని మొన్నటియడయ మునను చెన్నపురికి పోలీసువారు తీసికొని వచ్చిరి. రాత్రి బోటుమెయిలుమీదను తిరుచునాపల్లి చేర సాలకు గొనిపోయిరి. ఉదయమునుండి రైలుబండి వెడలిపోవువరకును వారిని మిత్రులు సందర్శించు చుండిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారు వారికి సహజమైన యుత్సాహముతోను చమత్కార ప్రసంగముల తోను వారిని బాడబోయిన మిత్రుల కవ్యాబా సందమును గలుగజేయుచుండిరి. శీరంగనాయక

జేత్రసమీపమునను నివసించు బోవుచున్నా మనియు నిరంతరము శ్రీరామచంద్రావినందనమును జేయుచు స్వరాజ్యసిద్ధికి నిత్యకైంకర్యము చేయుచు మనియు మిత్రులకు తెలిపిరి. భారతదేశ ప్రఖ్యాతిని గడించిన చీరాల పేరాల పౌరులను వారిధర్మప్రతిష్ఠను గాపాడుకొనవలయు ననియును ఆంధ్రలోకము చీరాలపేరాలపౌరుల వరుప్రతిష్ఠలను గాపాడవలయు ననియును ప్రార్థించిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారి మందహాసము గంభీరభావ ములు ఛలోక్తులు వినయస్వభావము కారాగృహ వాసభయమును ప్రజాహృదయమునుండి నాశ నముచేసిన విధమును వ్యక్తము చేసినవి. చీరాల పేరాలపౌరులు స్వధర్మనిర్వహణమునకు కారా గృహవాసమును నిర్భయముగ స్వీకరించిన విధ మాంధ్రదేశమునకు తెలిసియున్న విషయము. పది యావేలమంది స్వగృహములను శరిత్యజించి యారుమాసములనుండియును పాకలమం దరణ్య వాసమును జేయుచు మహాకష్టముల ననుభవించుచున్నారు. శ్రీమంతులకు పాకలవాసము విశేషమైన కష్టములకు గారణము గాకపోయినను బీద జనులకు ముఖ్యముగ వాసకాలమునందు మహా కష్టములకు గారణంబుగనున్నది. గోపాలకృష్ణయ్య గారు చీరాలపేరాలపౌరులకు సంజీవనిని యాడించుటకై సంచారమును జేయ నుపక్రమించినటులు బ్రహ్మపురమునందు గూడిన యాంధ్రమహాసభల యందును కలెక్టరుగారి సమక్షమునను చెప్పి యుండిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారి బంధనమువలనను సంజీవినీసంపాదనమునకు గొంత యభ్యంతరము గలిగినది. చీరాల పేరాల పౌరుల దురవస్థను గోపాలకృష్ణయ్యగారి ప్రార్థనను గమనించి సంజీవని సమకూర్చి ధర్మసంరంభమునందు విజయ మును సమకూర్చెదదగిత! ఆంధ్రలోకము శక్తి కొలది ధనసహాయమును జేసి చీరాల పేరాల పౌరుల ప్రతిష్ఠను నాంధ్రలోకగౌరవమును భారత స్వరాజ్యసంరంభమును గాపాడుగాత!

రివిన్యూబోర్డు

రివిన్యూబోర్డును ఎత్తి వేయవలయునను సభి ప్రాయము సామాన్యముగ ప్రబలియుండ, రివిన్యూ కమిటీ బోర్డువారు మువ్వూరు కమిషనరులతో దీని నికను కొనసాగింపవలెనని రివోర్డును ప్రచు రించుట ఆశ్చర్యకరము. ఈ కమిటీ రు తెలిపిన కారణములు నిన్వారముగనున్నవి. ఇకకంటాక్కు కమిషనరును మాత్రము, కమిషనరులలోనుండి తొలగింపవలెనని వీరు సూచించిరి. డి. బి. కృష్ణ నాయరుగారు, ఇరువురు కమిషనరులున్న చాలు నని తెలిపిరి. ల్యాండు రివిన్యూ, రివిన్యూ సెటిల్ మెంటు శాఖలను ఒక్క కమిషనరుక్రింద జేర్చ వచ్చునని, సూచించిరి. వన్యూఖిషిల్లు గారు కృష్ణ నాయరుగారితో నేకీభవించిరి. రివిన్యూబోర్డును రద్దు జేయవలయు ననుతలంపు, కమిటీసభ్యులు తొమ్మిదిమందిలో నెవరికిని తట్టలేదు గాబోలు. శాసనసభలో చర్చ జరిగినపుడు మాత్రము రివిన్యూబోర్డు నెత్తివేయవలయునని, పలువు రభి ప్రాయపడిరి. కమిటీల నేర్పటచుటవలన లాభ మును తెలిసికొనుట కిది మరియొక నిదర్శనము.

టోలుపన్ను: మ్యునిసిపలుచట్టము

1884 సంవత్సరపు మద్రాసు డిస్ట్రిక్టు మ్యునిసిపలు చట్టముక్రింద, భర్తీబండికి 4 అణాలు ఖాళీబండికి 2 అణాలు గరిష్టపు రేట్లు విధింపబడు చుండును. 1920 సంవత్సరపు చట్టముప్రకారము భర్తీబండికియనను, ఖాళీబండికియనను 3 అణాలు రేటువిధింపబడెను. ఇదియేభారమని ప్రజలపు డెం

చిరి. ఇది యిటులుండ శివరావుగారు నిన్నటిదినము సవరణనుపాదించిరి. టోలుపన్నును అన్ని బండ్ల కును 3 అణాలనుండి 4 అణాలకు హెచ్చింపు మని గోరియుండిరి. ఇందుమీద చాలసేపు చర్చ జరిగెను. ఇట్టి సవరణచట్టమును ప్రవేశ పెట్టవల సిన బాధ్యత, మంత్రివైచుండగ ననధికారసభ్యు లిందుకు గడుగులు భావ్యముగ లేదని కొందరు సభ్యులు నొక్కి జెప్పిరి. ప్రభుత్వము వారి చట్టము సంశీరించినటుల, రిచర్డుగారు తెలిపిరి. తుద కీచట్టమును శాసనసభ వారంగీకరించిరి నూతన శాసన సభలవలన ప్రజల కెట్టి లాభము గలుగు చున్నదో, దీని మూలమున గ్రహింపవచ్చును.

స్థానిక వార్తలు

గుంటూరుధరలు (13-10-21)

నాటుమాది	రు	210, 215 వకకు
జిన్నుమాది	రు	226
పత్తి	రు	65

పోస్టులు ప్రటనము:— పోర్టునోవోకడ్డ. దక్షిణ హిందూస్థానపు రెయిల్వేకట్ట తెగటచే ఆవల ప్రదేశములనుండి యు, నేడు టప్పాలు రాలేను.

నిన్నుజాత్యుద్ధరణసంఘము:—ఈ సంఘముజ మాన్యమున చాకలపేటలోని కాట్నడ వీధిలోని కెంటరులో ఆదివారము 16 వతేదీ ఉదయం 8-30 గంటలకు బ్రహ్మసంద స్వామిగారు 'స్వయంసాహాయ్యము'ను గూర్చి యుపన్యాసిం చెదరు.

దక్షిణాది రైలుప్రయాణము:—పోర్టు నోవో రైలు వంతెన క్రుంగిపోయినది. 13-14 తేదీలను ప్రయాణికులు యితరబండ్లలోకి మార్చబడుదురు. పుటిపూట రైలులో వచ్చిన వారిని వెంటనే వంతెన కవతెల్లప్రక్కకు పంపెదరు. తిరువనంత పురము 5 వ బండి గూడలూరులోను 6 వ బండి మాయవరము లోను ఆగిపోవును. ఆబండ్లలో వచ్చినవారిని మరునాడుదయ మున మార్చెదరు. బల్లారి గడగు రైలు మార్గమున గుడిగూరు తారనగల్లులకు మధ్య రైలుకట్ట తెగినది. వారముకోజాల వర కును మార్చుట అవసరము.

దేశభక్తుని రాక:—తిరుచినాపల్లి కాంగ్రెసు సెక్రట రిలు మా కిట్లు వ్రాయుచున్నాను. చీరాలపేరాల నాయకు లును రామదండముఖ్యులు నగు ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్య గారు గంజాబిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారిచే ఒకసంవత్సరం శిక్షవిధింప బడి తిరుచినాపల్లి యాయుధయం (12-10-21) బోటు మెయి లులోజేరిరి. వారిని మూడవతరగతిబండిలో తీసికొనివచ్చిరి. వారి వెంట ఆగ్రురు రిజిస్ట్రేపోలీసువారు వచ్చిరి; డాక్టరు టి. యస్. యస్. రాజ్, టి. ఆదినారాయణ చెట్టియారు, పి. కొండడ రామ అయ్యరు ప్రభృతులు ఆయనను స్టేషను ప్లాటుఫారంలో కలసికొని నమస్కారము లర్పించిరి. ఆయనను భోజనము చేయవలసినదని కోరగా తాముప్రభుత్వమువారి ఆతిథియగుటచే యితరు లాహ్వానించుటకు వీలులేదని గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. ఆయనకు ఒంటెమ్మ బండిలో కెంటులు జెయిలుకు, దండధరు లగు పోలీసువారు వెంటరా తీసికొని పోయిరి. ఆయన సంతోషముగనే యుండెను. కాని చిక్కిపోయి యుండెను. డాక్టరురాజునుగారు బొంబాయిలో చూచినప్పటి కంటె చిక్కిపోయినా రేమని యడుగగా కోరములోని బడేశ వస్తువంతయు వెళ్లి పోవుటచే అట్లాయనని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఆయన కద్దరు తెలగుడ్డ, భోవతి, అంగవస్త్రములను ధరించి, పెడచుట్టును, రుద్రాక్షమాలతోను, భుజముమీద తుండు గుడ్డతో నుండెను.

అయోధ్యరైలు చట్టము:—ఈ చట్టమునుగూర్చి ఆలో చించుట కేగ్గురుపబడిన సంఘమునందలి సభ్యులపట్ల సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు క్రమముగా ప్రవర్తించుటచే తాలూ కాదారులును ప్రభుత్వోద్యోగులును కాని సభ్యులందఱును మాని వేసిరి. రైతుల హక్కులకుగూర్చి బాధ్యతగల ప్రభుత్వోద్యో గులందఱునుగూడ అనుకూలముగా చెప్పినను రాష్ట్రప్రభుత్వ మువారు తాలూకాదారులపక్షమును పూనుటచే మేమందర మును మానివేసితి మని లక్ష్మీవిత్తవాది సంఘాపాధ్యక్షుండు యిండియాదేశము రివిన్యూశాఖ కార్యదర్శికి తలెసంపెను.

కల్యాణదుర్గంతాలూకానభ

౬ వ తేది యదయం గంటలకు పురసంక్షిప్తముతో సభ ప్రారంభంపడెను. రాటములపూజ సలుపబడెను. ప్రత్యేక ముగ్ధ నిర్మింపబడియున్న సభామండపమున 1000 ప్రజలు పల్లెటూళ్లనుండి వచ్చినప్రతినిధులు చేరియుండిరి. అందులో సుమారు ౨౦౦ స్త్రీలును కొందరు పంచములును గూడ జేరియుండిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు డి. పి. వెంకటేశంగారు తమ ఉపన్యాసమును జదివెరి. వారిఉపన్యాసమునుండి ఈక్రిందిభాగములు ముద్రితములు:

భగవంతుడు స్వేచ్ఛాపరతంత్రుడు. ఆత్మకు ప్రతిబంధములు లేవు. జీవోపాధియందుండు మనుజుడు ఈశ్వరత్వమును బాంధవలయుననిన, ఆప్రతిబంధ మనస్సునిగనండుట వానికర్తవ్యములలో నొకటి. స్వేచ్ఛ ఈశ్వరాంశము. మృగ, పక్షి, క్రిమిజాలములు సయితము స్వేచ్ఛనపేక్షించుచుండ, మానవుడు దానిని గోరుటయందు చిత్ర మేమియును లేదు. పదునెనిమిదవ శతాబ్దమున ఫ్రాన్స్ దేశమున గలిగిన యుల్కప్రప్తములగు సంఘటనములకు, స్వేచ్ఛ, భ్రాతృత్వము సర్వసమత్వము అనునవి ఆ దర్శిక నూత్రములై యుండెను. లోకమాన్యుడగు తిలక్ మహాశయుడు యీనూత్రమును బట్టియే స్వేచ్ఛందవృత్తి నాజన్మ స్వాతంత్ర్యమున నిధిపఱచెను. కడచిన ముప్పదియైదు వత్సరములుగ దేశీయ మహాసభ గూడ నీ నూత్రముల సారాంశమును గ్రహించి భారత దేశీయులకు జన్మస్వాతంత్ర్యములను గలుగజేయు కొఱకు డిట్టములగు ప్రయత్నములను సల్పుచుండెను.

అంతలోఁ బ్రపంచమంతయు తాముగా నొనరించునట్టి గొప్ప యుద్ధ మొకటి పోవఁజూచెను. ఆదివరకు నీదేశమున జరుగుచుండిన సక్రమాందోళనమున కది మిగుల సహకారి యయ్యెను. స్వయంనిర్ణయ నూత్రమును విశోపా దేశస్థులే ప్రతిపాదించిరి. పెద్దరాజ్యములకును చిన్న రాజ్యములకును సమముగ స్వరాజ్యముల నొసఁగదమనిరి. ఆంగ్లేయ పక్షము నవలంబించి, తమ మతస్థులకు తుక్కి-వారితో హోరాహోరిని బోరి వేనవేలుగఁ బ్రాణము లర్పించిన భరత ఖండమునందలి మహమ్మదీయులకు వారి మతాలయములను గానాడెదమనియు, తుక్కి-రాజ్యమును విభజింప మనియు, వాద్యత్తులుఁజేసిరి. భారతీయులకు వారు జేసిన సహాయమునకై విశోపాదేశములకువలె సత్వరస్వరాజ్య సిద్ధిఁ జేఁగఁజూచెదమని నుడిచిరి. యుద్ధానంతరమున నీవాదానము లే దాదిబట్టెను! స్వయంనిర్ణయనూత్రము లైశోపాఖండవాసుల కేనా? బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంబంధదేశములకుఁ జెల్లవా? ఇలా ఫలే సమస్య యుద్ధముతో నంతరించెను. బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రభావమంత్ర యగు లైడ్జార్డ్ గారు తాము జేసిన ప్రతిజ్ఞలను తామే తెగనఱికికొనిరి. హిందూదేశమునకుఁ జేసిన స్వరాజ్య దత్తము బుచ్చున ప్రాయశఁచ్యుర్రాజ్యాంగ సంస్కరణములఁగొన్నిటి నొసంగిరి. ఐన నవి నిస్సారములు. నిరంకుశాధికారము ప్రభుత్వమువారి పట్ల ఎప్పుటివలె బాధనూపుచున్నది. ఆదాయవ్యయ బాధ్యత ప్రజలకులేదు. పాలకులయెడఁ జెట్టుకొను ప్రజల మొఱులు అరిగిపోవడములైనవి. ఇట్టి విషమస్థితిలోఁ జేయవలసినదేమి?

భూమియంతయు నాందోళనావృత్తమైనది. ప్రభుత్వము వారియెడల హైందవులకు నిరాశ వొడమినది. స్వరాజ్యమును దొరతనమునా కొనగఁ దనియు, తమకుఁ దాము సంపాదించు కొనవలయునని జనులలో నభిప్రాయములు బలపడినవి. దేశమునందలి యార్థికస్థితిఁ జూతమా మిక్కిలి విషాదమును కలిగించుచున్నది. భూలోకవైకుంఠమున పేరుఁగాంచిన భారతభూమి నేడు నరకకూపమునఁ బడినట్లు వెలఁగుచున్నది. ఈజిల్లాలో నెచ్చటఁబట్టినను ట్రామము, వర్షములులేవు. మైదు లెండిపోవుచున్నది. పశువులు మందలు మందలుగఁ జచ్చుచున్నవి. జనుల హాసారములేక విగత జీవులగు చున్నారు. దిక్కేది? వారికి జీవనోపాధి ఏమని వితర్కించుటలో గాంధీ మహాత్ముడు సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై నిర్దేశించిన యచూల్యములగు నుపకరణములలో నొకటియైన రాట్న మే శరణ్యమని ప్రతిమానవునికిని దోషక మానదు. ఈరాట్నమును నింటింటఁ బ్రతిపాదించిన, పూర్వపు లెస్సత్వము మనదేశమునకు లభించును. ఏటేటఁబరదేశమునకుఁ బోవుచున్న అజులదిగ్గోట రూప్యములు మనకు దక్కును. పరాధీనతదోలుగను. అక్టోబరు మాసాంతములోపల స్వదేశవ్రతము సిద్ధింపవలయునని గాంధీమహాత్ముడు చెల్పియుండెను. విదేశ వస్త్రములు మందునకైనను లభింపని యట్లు దీక్షచే బహిష్కరింపవలయును. ఈపరదేశపు గుడ్డలే మన ఇప్పటి దుస్థితికి మూల కారణములు. మనదాక్షిణ్య బీజాంకురములు వీనిని ప్రేక్షతోద్రుంచి నేయవలెను. అదియే స్వరాజ్యమునకు సులభమగు మార్గము.

అధ్యక్షులగు శ్రీయుత గానాల రామమూర్తిగారు రుండవలెనని బ్రహ్మశ్రీ మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రిగారుప పాదించిరి. సర్వజనాంగీకారముతో కరతాశధ్వనులు చెలరేగుచుండ రామమూర్తిగారు పున్నమాలాలంకృతులై అధ్యక్షుకోపన్యాసమును బ్రారంభించిరి:

భారతదేశ పూర్వాన్నత్యమును గురించియు, దేశీయ సభానిర్మాణమును, 35 సంవత్సరములుగ నది గావించిన కృషిని నదంతయు నెట్లు విఫలమైనదియు, దేశసౌభాగ్యమును గూర్చి నర్థించుప్రస్తుత కాలమున దేశమునకు బట్టిన దర్శిదర్శిని వర్ణించిరి. మహమ్మదీయపరిపాలనమున వారు మనదేశమునందే లీనమై యుండుకలమున వారు దేశక్షేమమున కేలాటి విధమునను భంగము కలిగింపలేదనియు నేటేట కొటానుకొటరూప్యములు విదేశములకు ప్రవాహరూపమున బోవుచుండుటబట్టి దేశము నానాటికి బీదదశకువచ్చి నిర్వీర్యమగుస్థితికి వచ్చినదనియు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమున మనదేశము నానాటి కెట్లుక్షీణదశకు వచ్చినదియు చూపుచు, విద్య, ఆరోగ్యము, దేశాదాయము, పన్నులు వాని వ్యయము, ఉద్యోగుల కధిక జీతములు మొదలగు వానినిగురించి ప్రభుత్వమువారి అంకెలను యుద్ధాహరణముగ నైకొనిచెప్పిరి. స్వరాజ్యమనగా దేశజనులందరికి తినుటకన్నము కట్టుటకు గుడ్డ సమ్మర్దిగ దొరకునట్లు ప్రభుత్వపద్ధతిని మార్చుటయే యనియు, ప్రభుత్వము దేశాభివృద్ధికి చేయవలసిన ధర్మమునుగూర్చి ఆమె రికా ఫిలిప్సైడ్ విధుల గూర్చియు వారియభిప్రాయని గూర్చియు చెప్పిరి. దేశపరిస్థితులను గుర్తింపక ఆంగ్లదేశ పద్ధతులనన్నిటిని హిందూదేశమున బ్రవేశపెట్టుచున్నందున దేశమున కన్ని విధముల నష్టము గలుగుచున్నదనియు, ఆంగ్లదేశపరిస్థితులను హిందూదేశపరిస్థితులకును గల సమాజము లగు భేదముల గూర్చియు మనోరంజకముగ వివరించి చెప్పిరి.

మధ్యాహ్నము మాడుగంటలనుండి మరల రామమూర్తిగారు సహాయనిరాకరణతత్వమును గూర్చియు స్వరాజ్యరహస్యమును గూర్చియు మాడుగంటలకాలము గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. 7 వ తేది యదయము ౮ గంటలనుండి తీర్మానములపై చర్చ ప్రారంభంపబడెను. ప్రజలలో నమితోత్సాహము ప్రబలెను. మద్యపాననిషేధతీర్మానమును చాకలి ఉజ్జ్వలము ముదుసలి బలపఱచుచు మాట్లాడుచు కల్లుతాగువారిబట్టల నుదుక తుండునట్లు కులకట్టడి యేర్పాటు చేసుకొన్నట్లు చెప్పినపుడు సభ్యులందరు నమితోత్సాహోదవరవత్తులై యతని బుష్పమాలాలంకృతులుగ నొనర్చిరి. కొన్నాళ్లు జరిగినపిదప విదేశవస్త్రముల గూడ నుదుకతుండ కట్టుదిట్టము లేర్పాటుచేసుకొనవలెనని ఏ.పి. కవిగారు బోధించిరి. సాయంకాలమారుగంటలకు సభముగి నెను. విదేశవస్త్రము లనేకములు దహింపబడెను. నాటిరాత్రియే వర్ష మారంభించి 24 గంటలదేశిక కురిసెను. గంధమహాత్ముని ప్రభావముచే సభజరిగినందున నింతటివర్షముకురిసె నని జనులను కొనుచున్నారు. జనులలో స్వరాజ్యాభిలాష గాఢముగ నాటుకొన్నది. ట్రామనివారణమునకై తీవ్రముగ ప్రయత్నములు గావించవలసియుండుట దేశవాసుల సహాయ మత్యవసరముగ నున్నది. అసంఖ్యాకములగు పశువులు దినదినము మేతలేక మరణించుచున్నవి. జనులకు తినుటకన్నము లేదు. చిన్నచిన్నదోపిడిలు జరుగుచున్నట్లు గూడ తెలియుచున్నది.

అంగీకరించబడిన తీర్మానములు

న్యాయమైనట్టియూ, శాంతియుతమగునట్టియు నన్ని పద్ధతులవలంబించి హిందూదేశజనులు స్వరాజ్యము సంపాదించవలె నను దేశీయమహాసభా సిద్ధాంతము నీసభవారు మనఃపూర్తిగా నంగీకరించుచున్నారు.

బిరుదములు విసర్జించుట మొదలుగను పన్నులు నిరాకరించుట అంత్యముగను గల సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమము నంతటిని హృదయపూర్వకముగ నంగీకరించుచు, సఖిలభారత జాతీయోపసంఘము వారి నిర్ణయముమేర కన్ని పద్ధతులను సమయానుసారముగ నాచరణయందు జెట్టుటకు సంసిద్ధులై యుండవలె నని తాలూకాజనుల నీసభవారు కోరుచున్నారు.

డిసెంబరు 3౧ తేదీలోపల స్వరాజ్యము స్థాపించుటకు ప్రస్తుతనిరంకుశ ప్రభుత్వపద్ధతి జరుగకుండ నిలుపదలచేయుట కవశ్యమైన శాసనోల్లంఘనము, పన్నులు చెల్లించకుండుట అను నంత్యసాధనములు దేశీయమహాసభవారంగీకరించినపు డాచరణయందు జెట్టుటలసిన బాధ్యతనుగుర్తించి ఈలోపల దానికిజనులు తరిమిమోందుటకు గాను తాలూకాలోగల ప్రతిగ్రామమువారును బెజవాడ కార్యక్రమము ననుసరించి మండల సంఘమువారి రేపుచిన యీతాలూకాభాగమును యీనెలాఖరులోపల కొనసాగింపవలె నని కోరుచున్నారు. (5000 సభ్యులు, 6000 రూపాయలు, 2000 రాటములు)

(౧) ప్రతిగ్రామమునందును కార్కెనుసంఘము స్థాపించి 50 మందికి తక్కువలేకుండ నుండునట్లు సభ్యుల చేర్పించుట. (౨) తిలకుస్వరాజ్యనిధికి ప్రతిగ్రామమునందును 50 రూపాయలు, కు తక్కువకాని మొత్తమును మనూలుచేయుట. (3) ప్రతిగ్రామముందు అధ్యమము ౨౦ రాటములైన నుపయోగించి నూలువడకునట్లు చేయుట.

ఈ తాలూకాయందంతటను ట్రామబాధ అధికముగ వ్యాపించియుండుటచే యీతాలూకాలో మనూలగు స్వరాజ్య నిధి మొత్తమునంతయును రాటములు, దూది గ్రామముల వెంట పంచిపెట్టుకార్యమునకై యీతాలూకాయందే వినియోగపరచుకొనుట కంగీకరింపవలె నని మండలసంఘముద్వారా ఆంధ్ర రాష్ట్రసంఘమువారిని కోరవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

ఇప్పటి బోధపాఠశాలలో చెప్పుబడుచున్న విద్య జనుల కేవిధమునను లాభకరముగ లేనందునను, ఉపాధ్యాయులకు గూడ గౌరవ, లాభకరముగ లేనందునను బోధ ఉపాధ్యాయులందరును రాజీనామాలునొసగి ఆయాగ్రామములందే స్వతంత్రముగ జాతీయపాఠశాలలపైటి గ్రామజనుల కుపయోగమగు విద్యచెప్పుచు, స్వరాజ్యోద్యమమును గ్రామజనులలో వ్యాపింపజేయవలెననియు, నట్టి యుపాధ్యాయుల బోధించుటకు గ్రామజను లన్నివిధముల సహాయము చేయుమండవలె ననియు తీర్మానించుచున్నారు.

ఈగ్రామముందు జాతీయవిద్యాపచార మత్యవసరమగుటచే నొక జాతీయవిద్యాలయమును వెంటనే స్థాపింపవలె నని తీర్మానించుచు, యీవిషయమున గావలసిన ప్రయత్నముల గావించుటకు శ్రీయుత పి. వెంకటేశముగారి కదికార మిచ్చుచున్నారు.

బ్రిటిష్ న్యాయస్థానములందు న్యాయము దొరుకుననియేలాటి విశ్వాసమును యీ సభవారికి లేనందునను, అచట వ్యవహారమంతయు ప్రజల కష్టనష్టముల క్రిందను పరిణమించియుండినందునను, ఆ న్యాయస్థలములకు పోవుట మానివేసి ప్రతిగ్రామముందును పంచాయతీకొర్రు స్థాపించి జనులు తమ వ్యవహారములన్నియు పంచాయతీల మూలముననే పరిష్కరించుకొనవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమము తాలూకాయందు ప్రతిగ్రామముందును తీవ్రముగ ప్రచారము గావించుటకు తాలూకాలోగల ప్రతిఉపాధ్యాయుడును విద్యార్థియును తమతమవృత్తుల వదలివేసి స్వరాజ్యస్థాపన యగువరకు దేశసేవ యొనర్చుటకై త్యాగము చూపవలెనని యీసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

శాసనోల్లంఘనమును దేశమునకు బోధించుటకు ముందు బొంబయిలో అఖిలభారత సంఘమువారు నిర్ణయించిన ట్టిక్రిడి విధానమును ప్రతిగ్రామమువారును దప్పక కొనసాగింపవలెనని కోరుచున్నారు.

(క) ప్రతివారును విదేశవస్త్రముల ధరించుట. పాపముగ నెంచి స్వదేశవస్త్రములనే ధరింపవలెను.

(ఖ) ప్రతిగ్రామముందును యెక్కువ స్వదేశిగుడ్డలను దయారు చేయుచుటకు చిన్న చిన్న వ్యాపారసంఘములు స్థాపించి స్వల్పలాభముతో వస్త్రములను జనుల కందజేయవలెను.

(గ) జవళీవ్యాపారము జేయు వర్తకులందరు నికముందు విదేశవస్త్రములను బూర్తిగా తెప్పించుటమాని, స్వదేశవస్త్రములనే యెక్కువగా దయారుచేయించి కొద్దిపాటిలాభముతో జనులకు విక్రయింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నారు.

(ఘ) వైతికముగ, సాంఘికముగ, రాజకీయముగ దేశమును నానాటికి హిసాఫీతికి దెచ్చుచున్న మద్యపానవిశోచమును పూర్తిగా నశింపజేయుటకు ప్రతిగ్రామము వారును, కల్లంగడులయెద్ద కాపలాయించి శాంతిపద్ధతులచే త్రాగువారిని మాన్పింపవలెనని కోరుచున్నారు.

(ఙ) మద్యపానముపై దేశజనులలో తీవ్రముగ ప్రబలుచున్న విముఖత్యమును, దీనివలన దేశమునకు కలుగుచున్న నష్టమును గుర్తించి తాలూకాలోని యీశారాదారులందరును స్వార్థత్యాగబుద్ధితో నీదుర్వ్యాపారమునువదలి, స్వదేశవస్త్రవ్యాపారము నవలంబించి దేశీయుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు కావలెనని ప్రార్థించుచున్నారు.

అడవి యిలాఖా అధికారులవలనను, రిజర్వుల వల్లను యీతాలూకాజనులు పడుచున్న బాధలు దుస్సహముగ నుండుటచేతను, దీనికి తోడు ట్రామబాధ మితిమీరి యుండుటచేతను యీతాలూకా యందంతటను అడవి యిలాఖాచట్టముల నుల్లంఘించుట కనుజ్ఞనియవలెనని అఖిలభారత స్థాయిసంఘమువారి ని రాష్ట్ర మండల సంఘములద్వారా కోరవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

ప్రతిగామమందును మధ్యపాన, విదేశవస్త్ర బహిష్కారాద్యముల కొనసాగించుటకు ప్రజలలో శాంతిని నెలకొల్పి టకును రాత్రిసమయముల గన్తురుగుటకు పోలీసువారి పుడు చేయు అన్ని పనుల గావించుటకు స్వచ్ఛంద సేవక సంఘముల స్థాపించవలెనని కోరుచున్నారు.

క్షామనివారణనిధికి తిలకునిధి మూలములైతము మాత్ర మేగాక తాలూకాయందంతటను సంచరించి చందాలప్రాగు చేసి రెండుమొత్తములజేర్చి గ్రామములలో రాటముల, దూది కట్టించి బీదజనులకు జీవనోపాయము గల్పించుట కీ క్రింద కను బఱచిన సభ్యులతో (పేర్లు వదిలివేయబడెను) ఫిర్కాతు నలు గురు వంతున నెక్కువసభ్యుల చేర్చుకొనునధికారముతో నొక యువసంఘము నేర్పరుపవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

భారత జాతి విశ్వాసమును బూర్తిగ గోల్పోయిన విదేశ ప్రభుత్వపద్ధతి కింకను దోడ్పడుచు బానిసోద్యోగములు దుండి స్వతంత్రసంపాదనమునకు దేశీయులవలంబించు సక్రమ కార్య ముల కడ్డుపడు ప్రభుత్వోద్యోగులందరకు ప్రజలధికార రీత్యా యెట్టి గౌరవమునుగాని సహాయమునుగాని చూపకుండవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

ఉద్యోగుల గౌరవించుటకై చేయబడినసభలు, ఉత్సవ ములకై జనులేలాటి ధనసహాయము చేయకుండదనియు సభలకు హాజరుగాకుండుట ఆత్మగౌరవసంరక్షక మనియు సీసభవారభి ప్రాయపడుచున్నారు.

దేశస్వాతంత్ర్యమునకై నిరంకుశ ప్రభుత్వపద్ధతిని నిరోధిం చుటకై అక్రమముగ ప్రభుత్వమువారిచే కారాగారములందుంచ బడిన దేశభక్తుల నందరిని యీసభవారభిసందించుచు, స్థితికా లములోపల స్వరాజ్యముస్థాపించుటకు ప్రజలందరు చెఱసాల కు నోవుటకన్న వేరుమార్గమే లేదని యీసభవారభిప్రాయపడు చున్నారు. అధ్యక్షుని ఆంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

పాపము: 10-10-21 తేదీ దసరా పండుగనోజున పామర గ్రామములోని బట్టల వర్తకులందరును యింతటినుంచి విదేశీబట్టలకు హాకూము లియ్యవనియు, యిదివరలో నిల్వయు న్ను విదేశీబట్టలు సాధ్యమైనంత త్వరలో ఖర్చుపెట్టెద వనియు ఒక ప్రమాణ ప్రతీకమును వ్రాసి సంతకముల జేసిరి. నాటిడినమే యీగ్రామ దర్శివాడందరు స్వదేశీ చొక్కాలకు ఒంటిలేటు న్ను, విదేశీచొక్కాలకు రెట్టింపులేటు మజూరిన్ని మూలు చేసెదమని వాగ్దానములు జేసిరి. జాతీయపాఠశాలవద్ద విదేశీ వస్త్రదహనము గావించబడెను.

నూతన రాజకీయ గంధములు		
(వా 854)		(డి 8163)
౧. హైందవస్వరాజ్యము		0-8-0
గాంధీ విరచితము, సారినోత్తమరావుగారి ఆంధ్రీకరణము		
౨. ఆంధ్రమాత		
నూతన రాజకీయనాటకము		1-0-0
3. తిలకులేతకము		
ఉత్సాహపూరిత పుస్తకములు		0-4-0
౪. స్వరాజ్యరథము		
వ్యాదయంగమరుగు నాటకము		0-8-0
౫. భారతోద్బోధము		
ఉత్సాహపూరిత పద్యావళి		0-4-0
౬. రాటపు సందేశము		0-1-6
7. Swaraj: The goal & the way B. C. Pal		1-0-0
8. Nationalists V S. Moderates (Interesting Political Cantroversy)		0-8-0
ఉపేంద్రప్రసాదయ్యయ్య, 17, నారాయణ మండలి వీధి, మదరాసు.		

"అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని"
ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి చునుజునుకు ప్రతిదినమును మిక్కిలి ప్రయోజనకరము. ఇది చూచుకొనుటకు చాలాకము, పుట్టినతేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అత్యవసరములేదు. నులక మైన తెలుగులో వ్రాయ బడి ఖ. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. తెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారిగారి ఆతి నారాయణరావు. పంతులు డి. వి. వి. ఎల్. గారిట్లు వ్రాసిరి. "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంకోచము కలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు నలుయనారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.
తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము, హిందవరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

నిర్బంధములను మానుడు.

సింధు అజ్ఞానపు పత్రకలలో నిటు వ్రాసిరి:— బొంబ యి గవర్న మెంటువారు ఆలిసోదరులను తదితరులను పట్టుకొను టకు నిశ్చయించినప్పడు బొంబయి కార్యనిర్వాహక సభ్యులగు సర్ ఇబ్రహీం రహీంతుల్లాగారు సిమ్లాలో నుండిరి. ఆర్థికసంఘ పు సందర్భములో వారక్కడకుబోయిరి. వారి నిష్పడు దానికి అధ్యక్షునిగ నియమించిరి. కావున బొంబయి కార్యనిర్వాహక సభవారు విషయము నాలోచించినప్పడు రహీంతుల్లాగారు లేరు భారత సభ్యులిద్దరుకు గవర్నరుతోటి, యూరోపియను సభ్యులతోటి భిన్నాప్రాయము కలిగెనని క్రాంతిలు వ్రాసెను. రహీంతుల్లా సిమ్లానుండి వచ్చిన తరువాత తన వ్యతిరేకాభి ప్రాయమును తెలిపియుండవచ్చును. సర్ చి మన్ డా ౨ పని మానివేసెనని క్రాంతిలు ఇప్పుడు వ్రాసెను. నిర్బంధము లిష్టము లేక వారు పనిమానియుండుదురు. భారతప్రభుత్వమునందలి భారత సభ్యులకుకూడ దీనిని హద్దీంపలేదు. అందుచేత విరోధియను సభ్యు లకు, భారతసభ్యులకు దీనివలన భిన్నాభిప్రాయములంబులయ్యెను. మితవాదులకుకూడ ప్రభుత్వమువారి ధోరణి ఏమిటగుండలేదు. వారుకూడ వీరుచేసినపని బాగుండలేదనుచున్నారు.

నాయకులను పట్టుకొనిరి. వారి కివ్వకోటి ఆత్మరులు చేయలేదు. అన్ని పోట్లను వారు నిగ్రహమును అవలంబించిరి. నాయకులకేమి వచ్చిననుసరే యుద్ధముమతోపోవుట కభిలషిం చునట్లు తేలును. సింధులో నిరాకరణోద్యమము అత్యంతయింపు నని వారిని పట్టుకొనినప్పడు వ్రాసియుంటిమి. మరాఠ్త ములో నూటికి 80 వంతులనుండి మహమ్మదీయులు. అట్టిది మహమ్మ దీయ నాయకులను ఇక్కడ విచారింతుటవలన ఉద్యమము బలపడలేదని యెవ రనగలరు! ప్రజలనున్న లుత్తేజితము లైయున్నవి. పాపము సింధుప్రభుత్వము వారి కేమియు సంబం ధములేదు. అయితే వారు నెద్దలమాటవిని తగినయేర్పాటులు చే యవలసివచ్చెను.

బొంబయి గవర్న మెంటులో భిన్నాభిప్రాయములు బయలు దేఱెను. వారిని పట్టుకొనుటవలన నిరాకరణవాదులకు నిరుత్సాహ ముకలుగలేదు. శాసనాతిక్రమణమును నిర్ణయించుటకు నాయ కు లు స న్నా హ ము ల చే యు చు న్నారు. కరాచీలో జరిగిన తీర్మానముకాదు ముద్దాయిలు చేసిన సేరము. ఆతీర్మానమును స్వీకర తిరిగి చేయుచున్నాడు. ఆ సభలలో నేలకొలిది ప్రజలు కలరు. వారి నందరిని ఖయిదుకు పంపలేరు యవరాజు కొద్దికోట్లలోగానై యన్నాడు. అట్టి సమయ ములలోనే యీకేసులు మొదలుపెట్టిరి. వీని పట్టుకొనుట తమ మతముమీద దాడివెయ్యటమని మహమ్మదీయులు తలచు చున్నారు. రాజప్రతినిధికాదని యెంత చెప్పినను వారు విన్నే స్థితిలోలేరు. మహమ్మదీయ మతమునకు ముప్పుకలిగెనను సంకతి బయలుదేఱెను. అదినిజముకాదని మరము చెప్పరచ్చురు కాని వ్యవహారము మాత్రముమారు. గవర్న మెంటువారు తిప్పు జేసిరి. ఇప్పటికేమియు మిగిలిపోలేదు. సంకతిని పునరాలోచన కేయవచ్చును. వ్యవహారము మారుటచే ప్రాసిక్యూషనులను మానివేయు టుత్తము.

గవర్న మెంటుగారికి ప్రతిష్ట అడ్డము రాకూడదు. ప్రజల కామితార్థములను తీర్చిపెట్టు ప్రభుత్వమువారి ప్రతిష్ట తగ్గుటకు బదులు హెచ్చును. ప్రజలప్రీతికి ప్రభుత్వము పాత్రమ గును. ఈ ముద్దాయిలను, జయిలులోనున్న రాజకీయనేరస్థు లను విడుదలచేయుటవలన దేశము శాంతించును. యవరాజు తోడ్పాటుతో అన్ని పక్షముల నాయకులు సభచేయుట రెం డవ మార్గము. ఆప్పుడు చిట్కలన్నయ్య పోగలవు. అప్పుడు ప్రజలు యవరాజుని బ్రహ్మాగ్రముపట్టి శాంతిని ప్రసాదించె నని కీర్తింపగలరు.

వడతిరుమళ్ల వాయల్ శ్రీ గోవిందరాజ స్వామిలవారి మహోత్సవ పత్రక:— శ్రీమత్ అఖండపరిపూర్ణ సచ్చిదా నంద స్వరూపమగునటువంటిన్ని, ముఖ్యత్రైత్రమగు, వడ తిరుమళ్ల వాయల్ గ్రామమందు, శ్రీ మాసిలామణిశ్వర గన్ని ధికి సమీపమందు, స్థాపించినటువంటి, శ్రీ గోవిందరాజ భక్త జన సభయందు, వైచిత్త్య, స్వామిలవారికి, యీ దుర్భతినామ సంవత్సర, వెరటానెల, 5 వ వార మగు, 80 తేదీ నాడు (15-10-21) శనివారంనాడు, సాయంకాలము 6 గంటలవలెగా ఉత్సవమున్ను, అటువెనుక, హరికథాకాలక్షేపము జరుగు నటుల, నెద్దలు, మీసల్లు, ద్రవ్యసహాయము పొంది, వైచిత్త్య ఉత్సవమును జరుపింపవలయునని యున్నాడు. అందుకు మీ రందరు, ఆనందింతురని గోరుచున్నాము. — గోవిందరాజ పెరు మానువారి భక్తజన సమాజము.

అసహాయోద్యమము

కాయస్థ మహాసభ
కెరుకబాదులో జరిగిన యావద్భారత కాయస్థ మహా సభయందు యవరాజుగారికి స్వాగత మొసగుటకును కన్యా వరశుల్కములు పుచ్చుకొనగూడదనియును విభవా వివాహము లు చేయవగుననియును తీర్మానించిరి.

నేతపనివారి సభ
ఈ సభ ముజఫరు నగరులో 16 వ తేదీని హాకిం అజ మలుఖానుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగును.
మితవాదీసభలు

అలహాబాదుజిల్లాలో 15 రోజులలో 171 సభలు జరిగి నవి. చాలమంది అసహాయవాదులు మితవాదు లైరి.

డాక్టరు పరంజపీగారిశిక్ష
పాపంగబాదులో డాక్టరు పరంజపీగారికి రాజద్రోహ మునకుగాను 15 నెలలు కఠినశిక్షవిధించిరి. ఆయన చెరసాలలో పనిచేయనసెను. చెరసాలయ్యుద్యోగు లేమి శిక్షవిధించినను సరే అనుభవించెదననెను. యుద్యోగు లనేకనిధముల బోధించినను ఆయన పనిచేయుట కంగీకరింపలేదు.

ఖిలాఫతునాయకుల విచారణ
కరాచీలో యీనెల 24 వ తేదీని నెవన్సుకోర్టు ప్రా రంభమగుననియు అపుడు ఆలిసోదరుల కేసు విచారణజరుగునని యు డెయిలీ పాటెనుపత్రిక వ్రాసినది.

మద్యపాననిరసనను - పునీపుటు జాన్సనుగారు
కలకత్తాలో 13 వ తేదీ సాయంకాలము ప్రాఫెసరు ఎన్. సి. ముక్తి (శాసనసభ్యుడు)గారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినసభలో ఖసీపుటు జాన్సనుగారు మద్యపానమును నిరసించుచు మహస్య సింఛిరి. వంగరాష్ట్రమునందు మద్యమును యితరమత్తు ద్రవ్యము లును యువదేహిగంపబడకుండ చేయుటకు రాష్ట్రీయప్రభుత్వము వారు చాలపీక్షతో పనిచేయుచున్నారు. శాసనసభ్యులు కో రిన రీతిని యీనెల 1 వ తేదీనుండి రాష్ట్రమున వత్తుద్రవ్యముల చిల్లర అమ్మకము ధరలును కలకత్తాలోను యంత్రశాలల సమీ పమునను కల్లుపన్నును హెచ్చింపబడెను. కల్లుసారా నల్లరుండు రు కాణముల సంఖ్య తగ్గింపబడెను. మొత్తము 173 రుకాణము లు తీసి వేయబడెను. ఆయాగ్రా మ ము ల గ్రా మ స్తు ల యిష్టప్రకారము చేయుటకు మృత్తి అంగీకరించెను. కలకత్తాలో మత్తు ద్రవ్యముల అమ్మకము లై సెస్సులను యచ్చు సంఘము వారి అధికారమును హెచ్చించుట, యితర ప్రధానపట్టణము లందుగూడ నట్టి సంఘముల నేర్పరుచుట మున్నగు విషయము లతో పాటు యీ విషయమునుగూడ ఆలోచించుటకు జనవరి ఫ్లిబేవరి నెలలలో నొకసంఘ మేర్పరుపవగునని ఎక్సెన్సు క మీషనరు వ్రాసినలేఖను సభలో చదివిరి. 14 వ తేదీని జాన్సను గారు కలకత్తానుండి బయలుదేరి డార్జిలింగుకు వెళ్లెదరు.

ఏలూరు:— ఈసంవత్సరము విజయదశమి పండుగకు మృగాములులోపున్న అర్యవైశ్యకుటుంబములలో నొక క్రొత్త మార్పు కలిగినది. అదేదనిన, పండుగచేసువని, అల్లుళ్లని తమ యిండ్లకు తీసుకునివెళ్లిన ప్రతివారును, తమతమ అల్లుళ్లకు, పల్నాడులో తయారుఅయిన శుద్ధస్వదేశి ఖద్దరుధోవతులను, వుత్తరీయములను, స్త్రీలకు ఖద్దరుచీరలును, యచ్చినాగు. ఇది వరకు ప్రతిపండుగకు అన్ని కులముల వారికంటెను, విశేషధన మును ఖర్చుపెట్టి, అతినాజూకు అయినటువంటి కిల్లు, జరి వస్త్రములను ధరించెడి యీవైశ్యకులమువారు యిప్పుడే ఖద్దరు వస్త్రములనుధరించి తదితరులకు మాద్యర్థమలైరని తెలియపర చుట కెంతయు సంకేసమగుచున్నది. —పురవాసి.

నూగూరుపేట:— ఈగ్రామమున ౧౧-౧౦-౨౧ ది సాయంత్రము ౬ గంటలు మొదలు ౮ గంటలవరకు తలుపులు వెంకట సుబ్బయ్యగారు స్వదేశి అనువిషయమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. గ్రామస్థులందఱును తే 50 ది లోగా స్వదేశవస్త్ర ధారణము జేసెదమని ప్రమాణములు జేసిరి. నెల్లూరు జిల్లా పేనాడు, యిరికము, గడ్డగుంట, గ్రామములలో కాయస్థ సంఘములు స్థాపితమైనవి. తొలుపురు వెంకట సుబ్బయ్యగారు ఆరంభాకములో ౧౦ తేదీని "మద్యపాన నిరసనోద్యమమును" గూర్చి యుపన్యసించిరి. పురవాసులు త్రాగుట మానెద మని ప్రమాణము చేసిరి.

భారతరాష్ట్ర పునర్నిర్మాణము

(0)

శ్రీ శాసన చర్య

I

అక్టోబరు 21, 22, తేదీలందు సమావేశమైన శ్రీ శాసనసభలో ఏ. బి. లలితగారు యీ క్రింది తీర్మానము నుపసాదించిరి.

“రాజ్యప్రతినిధిగారు వివిధములగు స్థానికప్రభుత్వములతో సంప్రదింపి, రాష్ట్రీయప్రభుత్వధానముల నభివృద్ధిజేయుటకై భారతరాష్ట్రముల పునర్నిర్మాణకార్యమును నడిపించుటకు యీ సభవారు కోరుచున్నారు.”

ఈతీర్మానముపై లలితగారి క్రిందివిధముగ నుపన్యసించిరి.

“అయ్యా, ఈసమస్య యిండియాప్రభుత్వమునకు నని యీశాసనసభకుగాని నూతనమైనది గాదు. రాజ్యాంగమంతయు రాజ్యప్రతినిధియు భారతసంస్కరణములగుర్చిన నేకరాయబారులతో సంప్రదింపినపుడు, ఆరాయబారులు వచ్చినవారందరూను యీవిషయమై తెలిపినట్లు సభ్యులకందరకును దెలిసినవిషయమే. ముఖ్యముగ లయెనెలకర్చి గూరి నాయకత్వముక్రింద వెల్లిన రాయబారు వివిషయమై యెక్కువగ జెప్పెను. అప్పుడు రాజ్యప్రతినిధికిని, రాజ్యాంగమంతయు వివరించిన వివిధవిధానములలో నుదాహరణముగ చెప్పిన జెప్పెదను. బొంబాయిరాజధానిలోని కన్నడపురానిన్ని, మధ్యరాష్ట్రములలోను, బొంబాయి రాజధానిలోను ఉన్న మహారాష్ట్రలనున్న, వారిమాట విచారించినచో, రాష్ట్రవిభాగములలోని తప్పుదెలియగలదు. ఇంతింతకంటె మక్కువైనది ఉరియాల వివిధరాష్ట్రముల క్రింద నున్నారు. వారు కొందరు మధ్యరాష్ట్రములలో నున్నట్లును, కొందరు చెన్నరాష్ట్రములలోను, మఱికొందలు బీహారు బరిస్సాలలోను విభజింపబడి యున్నారు. ఇంతియ కాక కొన్ని రాష్ట్రములలో ప్రభుత్వవిధానము అభివృద్ధి జెందుటకు వీలులే నట్టివిషయములు కొన్ని గానించుచున్నవి. బొంబాయి రాజధాని చూడుడు. అందుసింధు దేశమున్న కర్నాటదేశమున్న కలపు, సింధుదేశమునకు బొంబాయిరాష్ట్రమునకు మధ్య స్వతంత్రరాజ్యములను, కచ్చియెడారియు గలవు. భూగోళమునబట్టి చూచిన సింధుదేశమునకును బొంబాయిరాష్ట్రమునకును యేమాత్రము సంబంధ ముండదు. అచటిప్రజలకును బొంబాయిరాష్ట్ర ప్రజలకును చాలభేదముగలదు. ఏదయిన నొకసమస్య బొంబాయి రాష్ట్ర శాసనసభలో వచ్చినపుడు, దానిపై సింధుదేశ సభ్యులు బొంబాయిరాష్ట్ర సభ్యులతో భిన్నాభిప్రాయాలై యున్నచో ఫలితమేమగును? ఇట్టిభేదమేమైన వచ్చినపుడు మంచి ప్రభుత్వవిధానముగలవోట్ల యెన్నికదారులతో నీవిషయమై సంప్రదింప నాచాగముగలదు. కాన సింధుదేశప్రజలను సభ్యులను ఒకవారిని వెళ్లనిశ్చయించుకొనిన వారియెన్నికదారుల యభిప్రాయములవారు కోరెదరు. అట్లే బొంబాయి రాష్ట్రీయసభ్యులను వారియెన్నికదారులను వారు ఆడిరారు. బొంబాయి రాష్ట్రములోని రెండుభాగములలోని పరిస్థితుల నాలోచించినచో, సింధుదేశమునకు సంబంధించిన సమస్యలలో బొంబాయి రాష్ట్రపు యెన్నికదారు లేవిధమైన యుద్దేశముల గల్గియుండ జాలరని తెలియగలదు. అచ్చట పరిస్థితులకును ఇచ్చటి పరిస్థితులకును భేదము గలదు. కాన బొంబాయిరాష్ట్రమువారి కాదేపు సాధారణ విషయములలో యేమియును దెలియదు. ఎప్పుడైన నొకసారి పరస్పరము వారును సరియైనయభిప్రాయముల గల్గి యుండవచ్చును. నిజమాలోచించినచో బొంబాయి రాష్ట్రపు యెన్నికదారులు సింధుదేశసమస్యల గూర్చి యేమైన యుద్దేశముల గల్గియుంట యనంధము. దీనికంతకు కారణము యిప్పుడు వివిధరాష్ట్రములలోనున్న యేర్పాటులే. నేను వీనిని ఉదాహరణములగ జెప్పితిని. కొన్నింటినిమాత్రము ప్రత్యేకముగ పునర్నిర్మాణము జేయవలెనని చెప్పటలేదని సభ్యులు తెలిసికొనవలయును. నేను కోరునదేమనగా యీసమస్యనుగూర్చి బాగుగ చర్చించి ఒకేసారి పరిష్కరింపవలయుననియే. సభ్యులు ప్రత్యేకవిషయముల గూర్చి యాలోచించెదరేమో యని నేనీమాట చెప్పచున్నాను. కొందఱు సింధుదేశము ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నుండుట కష్టపడక పోవచ్చును. కొందఱు అది పంజాబులో భాగముగ నుండవలెనని కోరవచ్చును. కొందఱు యిప్పుడున్నట్లు నుండిన చాలు ననవచ్చును. ఇప్పుడీవిషయమై సభ్యులు ప్రత్యేకాభిప్రాయముల దెలుపవలయునని నేను కోరుటలేదు. నేను బొంబాయి రాష్ట్రములో వివిధభాగములందున్నట్లు సమస్య పరిష్కారములో

గల చిక్కులను నిరూపించుటకై వీని నొక ఉదాహరణగా జెల్పితిని. ఈవిషయమై రాజ్యప్రతినిధి షేమున్నట్లు ప్రభువునకును, రాజ్యాంగమంతయును నాటజెప్పబడెను. ఈ సమస్యనే తీర్మాన తూర్వముగ గౌరవనీయులగు బి. యకే. శర్మగారు నుప్రము శాసనసభలో జెల్పియుండిరి. కాని అప్పుడు రాష్ట్రీయపునర్నిర్మాణ సమస్యను, సంస్కరణములతో గలిపినచో, సంస్కరణముల కాటంకము గల్గునని భావించబడెను. నేనుమాత్రము ఆసమస్యరాజ్యప్రతినిధికిని, రాజ్యాంగమంతయుకిని, శాసనసభకు సభ్యులకును సంబంధించినది యెంచుకుంటిని. చాలమంది సభ్యులును, రాజ్యప్రతినిధియు, రాజ్యాంగమంతయు గూడ సంస్కరణములకు భంగము కల్గుననియే యెంచిరి. వారు జాయింటు రిపోర్టులో నీవిషయమైగూడ జెప్పి యుండిరి. మాంటేగ్యూగారును షేమున్నట్లు ప్రభువును, సంస్కరణముల ప్రవేశపెట్టినపక్షమున యీసమస్య ఆలోచింప దగినదే యనిగూడ నూచించి యుండిరి. వారివిషయమై యేమి చెప్పినో తెల్పెదను.

“నూతన రాష్ట్రనిర్మాణము యిప్పుడు మానిర్యాణవిధాన భాగముగ నుండుటకు వీలులేక వదిలివేసినను, ప్రస్తుత విభాగము పరిపాలననునకు సౌకర్యముగ లేదని మాకు నమ్మకము గలదు. వాని కి చాల తక్కువ కారణములు మేము గ్రహించితిమి. పరిపాలనాభాగములు చిన్నవి గనున్నచో పాలనాసౌకర్యమే బాగుండునని మాకు దెలియును. ఇంతియకాక భారతదేశములో ప్రభుత్వము అనుభవము లేనివారికి ఒప్పుగించునపుడు దానియావశ్యకత మరింత యెక్కువగ నున్నది. భాషాప్రయుక్తవిభజనము గావించినచో పరిపాలనము దేశభాషలో గావించునపుడు యింగ్లీషు రానివారలుగూడ ప్రజాసామాన్యవిషయములలో శోకము కలుగజేసికొనవచ్చును. ఈ రాష్ట్రీయ పునర్నిర్మాణమును ప్రభుత్వమువారు ప్రజలపై మోపజాలరు. ఈనిర్మాణము జరిగితీరవలయును. కాని సంస్కరణములకు ముందుగాని, సంస్కరణములతోగూడ గాని జరుగ నేరదు.”

వారింకను యేమిచెప్పిననగా:—“అట్టి పునర్నిర్మాణము అసంపదమై, ఒప్పుదల గల్గెనేని అట్లు జేయుటకు ప్రయత్నముల సలుపవచ్చునని మాయభిప్రాయము. కాన సంస్కరణరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారు యీవిషయమై రాష్ట్రీయభిప్రాయమును గమనించి పరిశీలించుట ప్రథమవిధ్యక్తధర్మమని గుర్తించవలయును.”

ఈవాక్యములబట్టి చూచినచో, గౌరవనీయ సభ్యుల మనములలో యెప్పటికప్పుడుండవలసిన సమస్యయేదో తెలియుచున్నది. రాజ్యాంగమంతయు షేమున్నట్లు ప్రభువును, యీసమస్య రాష్ట్రీయప్రభుత్వములవారు విచారించవలయునని దెల్పి యుండిరి. కాని యీవిషయము భారతప్రభుత్వశాసనములోని చట్టములవలన ముఖ్యమైనదని తెలుపబడెను. అట్టిస్థితిలో రాష్ట్రీయప్రభుత్వము లీవిషయమై చర్చించి దానితీయవలెనని నేను తలంపను. వారు చేయగలిగిన దేమనగా, యిండియాప్రభుత్వమువారికి యిట్టిపునర్నిర్మాణము అసంపదమని దెల్పుటయే. ఇండియా ప్రభుత్వమే యీవిషయములో నేమైన చేయగల యధికారము గల్గియున్నది.

మఱియొకకష్టము గలదు. బొంబాయిరాష్ట్రము చెన్నరాష్ట్రముకన్నడపు జిల్లాలను తమకు మార్చిజేయవలసినదిగా కోరవచ్చును. ఇట్టిసమయమున యీ సమస్య నాలోచించుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వమునకుగాని, మద్రాసుప్రభుత్వమునకుగాని కష్టమని నేను ఒప్పుకొనెదను. కాన నాకుతోచిన దేమనగా యిండియా ప్రభుత్వమువారే వారికి దోచిన మంచినధర్మని దెలుపవలయును. వారు తమయిష్టమును రాష్ట్రములవారే ఆలోచన జేయవలెనని నేను జెప్పటలేదు. వివిధరాష్ట్రములకు తమయభిప్రాయముల దెలుపవలయును. ఆ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారు శాసనసభలోను, ప్రజలలోను సంప్రదింపి, వారి యుద్దేశములనున్న, ప్రభుత్వోద్దేశములనున్న యిండియాప్రభుత్వము వారికి దెలుపవలయును. అప్పుడు వారు దానిపైయోచింపవచ్చును అదియే సరియైనమార్గము. ఈ సమస్యనుగూర్చి యిండియా ప్రభుత్వమువారికి దెల్పుటకే నేనీ తీర్మానము నుపసాదించితిని.

నాతీర్మానమునకు జరిగిన సవరణలగూడ కొన్ని అపొహలు గల్గినట్లు దెలియుచున్నది. ఒకసవరణలో స్థానికప్రభు

త్వములనేగాక ప్రజలనుగూడ సంప్రదింపవలెనని కలదు. సరే. నేను స్థానికప్రభుత్వముల సంప్రదింపవలెనని చెప్పినపుడు, స్థానిక శాసనసభలగూడ గల్గియుంటిని. అందున్నది ప్రజాప్రతినిధులగుటచే ప్రజాభిప్రాయముగూడ దెలియునని నమ్మకము. కాన సభలలోలేని ప్రజలను సంప్రదింపవలెనని నాకు ఆశ్చర్యములేదు. ప్రజలను సంప్రదింపవలెను. కాని యిండియాప్రభుత్వమువారు యేదో ఒకవిధానమునుజూపి అప్పుడు వివిధరాష్ట్రములలోని ప్రజాభిప్రాయమును యీసమస్యను పరిష్కారము జేయవలెనని నుద్దేశముతోమాత్రము కోరవలయును. ఈ సమస్యను గూర్చి బొంబాయి కన్నెక్కువ జెప్పవలసినది లేదని తలంచెదను. పునర్నిర్మాణకార్యకర్త రాజ్యాంగమంతయు యిదివరకున్న రాజ్యప్రతినిధియు నిస్సంశయముగ దెల్పియుండిరి. దానియొక్క యావశ్యక మేమనగా దేశములో నిజమైన సంఘభావముండును. ఈమధ్యగరిగిన భారతజాతీయ సభానిర్మాణము ప్రజాభిప్రాయ నూచకమగుచో, విద్యారంతులగు ప్రజలయొక్క యుద్దేశ వివిషయమై విశదమగుచున్నది. జాతీయసభ, భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజన గావించినట్లుల గౌరవనీయసభ్యులకు దెలిసియే యుండును. అదియే దేశములోని విద్యారంతుల యభిప్రాయమును దెలుపగలదు. దానినే కొంతవఱకు ప్రజాభిప్రాయముగ దీసికొని ప్రభుత్వమువారు యీసమస్యపై నాలోచించుచు స్థానికప్రభుత్వములను, ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనవలసినదిగా కోరి, పూర్ణముగ పరిష్కరింపవలయును. ఈమాటలతో తీర్మానమును నేనుపసాదించుచున్నాను.

మరిశ్చంద్ర విష్ణుదాసుగారు తీర్మానముపై నిట్లు చెప్పిరి

“అయ్యా! నేను తీర్మానోపపాదకులపర్యాసములో నుదాహరించిన సింధుదేశవాసుడనగుటచే కొన్ని విషయముల దెల్పెదను. ఈతీర్మానబావముతో నేనేకీర్తింపజాలను. అది సంస్కరణభావములకు విరుద్ధముగనున్నది. మాంటేగ్యూవిధాన మేమిచెప్పినను అందుభేదభావమును గలుగజేయు విషయముల గన్నట్లును, అట్టిభేదభావములు గలుగజేయకుండ సంఘభావముతోనుండవలయును, ఇతరరాష్ట్రముల మాటయెట్లున్నను, సింధుదేశముమాత్రము బొంబాయిరాష్ట్రమునుండి విడిపోవలసదు. అయితే నుక్కునబా రేజీ విషయములోమాత్రము న్యాయము జరుగవలయును.

ఇప్పుడు లలితగారు భాషాప్రయుక్తవిభజనను గూర్చుచున్నారని తలంచెదను. సభ్యు లీవిషయమై ఒకనిమేమమాలోచించిరని అవిధముగ భారతరాష్ట్రవిభజనము అనుభవయోగ్యము కాదని తెలియగలదు. లలితగారు సింధుదేశమునుగూర్చి చెప్పెను, బొంబాయిరాష్ట్రమునుండి భాషావిషయమున నేమి దేశములోన నేమి ప్రత్యేకముగ నున్నదని చెప్పిరి. ఒక్క సింధుదేశభాషనే విచారించుట యెల! ఇంకను యీ రాష్ట్రములో గుజరాతీ, మరాఠీ, కన్నడము, మున్నగు భాషలు మాటలాడుచున్నారే. ఎన్ని భాషలున్నో అన్ని రాష్ట్రములుగ విభజించి అన్ని ప్రభుత్వములును శాసనసభలును నిర్మించెదరా? ఒక నిర్దిష్టప్రదేశములో ఒకేభాషను మాటలాడువారిని యితరుల నుండి విడదీయుటయెట్లు! అది యెప్పటికిని వీలుకాదు. ఒకేభాగములో వివిధభాషల మాటలాడువారుండురు. సింధుదేశము బొంబాయిప్రభుత్వముక్రింద 50 సంవత్సరములకుపైగా నున్నది. దానిని బొంబాయి రాష్ట్రమునుండి వేరుచేయవలెనని పంజాబున్న, యితరులకున్న, వివిధప్రయత్నముల సల్పిరి. కాని సింధుదేశము యొక్క బాగోగులను, బొంబాయి రాష్ట్రము మొత్తముయొక్క మంచినీ, సింధుదేశము బొంబాయి రాష్ట్రమునుండి వేరగుటకు సమ్మతంపలేదు. నావెనక న్యతీరేకాభిప్రాయము వినబడుచున్నది. కాని అది మారాష్ట్రమునకు సరియైన ప్రాతినిధ్యమిచ్చునది కాదు. ఈదేశములో వివిధరాష్ట్రములలో వివిధ మిశ్రభాషలుండుటచే, యిటుల రాష్ట్రపునర్నిర్మాణము జేయుట యసంభవమును, అనుభవ యోగ్యము కానిదనియు నేను చెప్పియుంటిని. దేశమంతయును అసహన భావముతో నుండక ప్రత్యేకముగ నుండక సంఘభావముతో సహనభావముతో నుండవలెనని నేను చెప్పియుంటిని. ఒక జాతీయ మనోజాతీయుండి వేరు జేయు నెడల యేమగునో యోచింపుడు, మనము వివిధజాతులు, భాషల వారి పద్ధతులు, ఆలవాట్లు, భావములతో సంబంధము లేకుండ నుంటిమేని వేరు బంధము గావించిన వారమగుదుము. నాకు యితర రాష్ట్రములలో నెట్టి యభిప్రాయమున్నదో అచటి ఆలవాటు లేమో పద్ధతులేమో తెలియనే తెలియదు. ముఖ్యము, గౌరవ నీయులగు శర్మగారు ఉపసాదించినతీర్మానములో జెప్పిన మద్రాసునుగూర్చి అసలే తెలియదు. బొంబాయిరాష్ట్రమునకు పశ్చిమతీరమున కొన్ని రాష్ట్రములుకప్పు దేశములో నితరవోట్లు

నుండి, యిట్టివిధజన గాకున్నచో సంఘభావ ముండదని యభి
ప్రాయములు రాతరు.

ఇంతవరకు రాష్ట్రవిభజన సూత్రమునుగూర్చి చెప్పితిని.
కొన్ని రాష్ట్రములలో గొండులు తమకు సంబంధించిన ఆలోచ
నల గల్గియున్నారు. వానిని యీవిధమునకై తరువజాలను.
ఇట్టిరాష్ట్రవిభజనమును జేయుటకు రాష్ట్రము లనేకములనుండి
ప్రాతినిధ్యములు వచ్చినటుల నాకు తెలియదు.

మరొకవిషయముగలదు. ఇప్పుడు భారతప్రభుత్వమునకు
చేట్లొక పనిగలదు. (నవ్వు) ఇప్పుడు కార్యభారము నెక్కువ
చేయుట ప్రజలకుగాని, మనకుగాని నుంచికాదు. నేను
కొరవ చేయవలసిన ప్రభుత్వము వారు మన
కింకను సంస్కరణముల నొసంగి రాష్ట్రీయస్వపరిపాలనమును,
కేంద్రప్రభుత్వమునందు ద్వంద్వప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్టెటము
న్నగువిషయముకావలయును. ఇప్పుడిట్టియనవర స్వల్పవిష
యములపై దృష్టిచరల్పిచో, ఇంతకన్న ముఖ్యమగు విషయము
ల కాటంకముగలదు. ఆయ్యా. నేను మీద్యారా సభకు వెలి
యజేయునదేమనగా, తీర్మానమును ఆమోదించగూడదు. నేను
చెప్పసూత్రమును మీరు గట్టిగ విశ్వసించవలయును. అదియేమ
నగా మనకు కావలసినది సంఘభావమును, సహాయమును, అన్యో
న్యోన్యమేళనమును, మిత్రమునుగాని, అసహాయమును, ప్రత్యేక
ముగ నుండుటయు గాదు. (వినుడు అని కేకలు)

మార్పుల విషయము

పేరింతలమన్నా వార్తలు

పేరింతలమన్నాలో కొద్దిలను కరచేరిలను ప్రాంతాల్
లును మరల తెరువబడెను. ప్రాంతాల్లుకు సగమునుండి బాలురు
మాత్రమే వచ్చిరి. మాపలా బాలురసంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగా
నుండెను. పాతకాలలో దోపిడీచేసినందులకు నొక మాపలా కుర్ర
వానికి 18 నెలలును యింకొకనికి 6 నెలలును అంగడిపురమున
నైనకాసము క్రింద మేజిస్ట్రేటు కక్ష విధించెను. పేరింతల
మన్నా కరచేరిగొడ్డన మాపలాలు నడువగూడదు.

5000 మంది అంగడిపురమునకు పారిపోయి వచ్చిరి. వారిని
రైలుమార్గమునకు చేరువనున్న పట్టణములకు పంపుటకు ఏర్పా
టులు జరుగుచున్నవి.

సీతకోయథాంగలు (మన్నారు ఘాటు) తనగుంపుతో
నేనల నెదిరించుటలేదు. వారు కుమారపుత్రురకొండలలో దాగి
యున్నారని తెలియుచున్నది.

10, 11, 12 తేదీలను మూడు రైలుబండ్లలో సాయుధ
శకటదళమును మరెయ్యక బర్మాసేనయును తిరుగునకు వచ్చెను.

సిన్హాప్రకటనము

సండికాడువద్ద నదిని దాటుచున్న మాపలా గుంపును
పేరింతలమన్నాకు వచ్చుచున్న గుంపును నేనలు తలపడెను.
నీలంబూరుకు తూర్పున 4 మైళ్లలోనున్న కాకుత్తూలో కుననా
మదుహాజీ యున్నాడని తెలిసినది. తిరుగుతు తూర్పున 5 మై
ళ్లలోనున్న కలవక్కునచేటిలో మాపలాలు గుంపున్నదని విని
నేనలు వెళ్లెనుగాని కొద్దిమంది మాత్రమే కనపడిరి. వారుగూడ
పారిపోయిరి. ఎడ్డాకులము కుత్తమున 5 మైళ్లలోనున్న చా
హులలో 500 మంది మాపలాలు కనపడిరి. పక్కతూరు ప్రాం
తమునగూడ మాపలాలున్నారని నేనాని తంతునంపెను. ఈ సం
గతి నే జిల్లామేజిస్ట్రేటుగూడ 13 వ తేదీని ప్రకటించెను.

కేసు విచారణ.

మంజేరిలో చాల భనికుడగు నొక యువకునిపై బంది
పోటుకేసు చేసి అతనినిపట్టుకొనిరి. అతనిని బామినమిద నదల
వలెనని 18-వ తేదీని మంజేరిరామయ్యగారు కల్లికోటలో పిటి
షను పెట్టిరి. అతనిని మరియొకముద్దాయని బామినమిద వదలు
టకు తీర్పులు లుత్తరపుచేరి.

39 గురి కేసులో తీర్పు

18తేదీ మధ్యాహ్నము కల్లికోటలో యీకేసులో విచారణ
కరలు తీర్పుచెప్పిరి. ఆక్రమసమావేశపు కేసులో మూడవ ము
ద్దాయునివదలివేసిరి. రైలుమార్గమును పాడుచేసినందుల కందరికిని
చెరి 6 నెలలు కఠినశిక్షవిధించిరి. 2, 12, 17, 34, 35, 38 ము
ద్దాయాలకు చెరి 10 ఏండ్లు కఠినశిక్ష విధించిరి. తక్కినవారికి
చెరి 8 ఏండ్లు విధించిరి.

కల్లు దుకాణమును తగులబెట్టిన కేసును పిమ్మట విచా
రణ చేసిరి. నలుగురు సాక్షులు సాక్ష్యమిచ్చిరి.

దేవధారుగారిలభి ప్రాయములు

అసోసియేటెడు వైసు విలేఖకునితో చెన్నపురిలో చేస
ధారుగారిలభి చెప్పిరి:— విప్లవమునుగూర్చి వివరములను తెలిసి
కొనుటకు మా సంఘమువారు నన్ను నియమించలేదు. ఆపద
కెందరు పాలుపడినో ఎంతసహాయ ముమెటుల జరుగవలెనో
తెలుసుకొనుటకే నియమించిరి. అయినను నా అభిప్రాయము
లను వివరణీతిగా గాన తెలిపెదను. విప్లవమునకు
సన్నిహితకారణము భిలాభతు సంఘమువారి బోధనలే
అని మలబారులో చాలమంది నమ్ముచున్నారు. అసహాయ
వాదులు భిలాభతుసంఘముతో చేరినను యిట్టి దారుణములు
జరుగునని వారిలో నెవ్వరును కలలోనైన తెలపలేదు గాన,
నీ దారుణములకు వారందరును చాల చింతించుచున్నారు.

దారుణములను గూర్చి అతితయోక్తుల నుద్ఘోషలు ప్రక
టించుచున్నారా అనువిషయమును చెప్పటకు వలయు నా
ధారము లిప్పుడు దొరక నవకాశములేదు. మొత్తముమీద దారుణ
ములు జరుగకపోలేదు. మలబారులో ఎంత అధికమగు నష్టము
కలిగినదో దానిని మరిల కూడదీయుట కెంత కష్టపడవలెనో ఆ
మండలమునకు చెందినవా రెవ్వరును సరిగా గ్రహించినట్లులేదు.
భరతఖండవాసు లందరును తమ రాజకీయాభిప్రాయము లేటు
లన్నను యీ విషయమున ముఖ్యముగా సహాయము చేయవలెను.

తురకలను చేయుట

ఒకరియింట తురకమతమున కలుపబడిన పురుషులు
ముగ్గురున్నారు. మరెయ్యొకరి సోదరుడుంటుంబుముగూడ కలిసిరి.
వారిద్దరితోను నేను మాటలాడితిని.
కొద్దిమందిని కలిపినమాట నిజమే. మతావేళముగల మాపలా
లట్లు కలపుట మహాపుణ్య కార్యమని నమ్మియే చేసిరి. వారిం
కను హెచ్చుగా కలుపగోరిరి గాని సాధ్యపడలేదు. జనులంద
రును పారిపోయిరి. మానభంగ మచట నచట జరిగె నను నడు
తులు కలపు గాని నిజముగా జరిగినను దానిని బహిరంగముగా
నెవ్వరు నొప్పుకొనరు గాన నది తెలియ నవకాశములేదు. కొంత
మంది తిమ్మయ్యయంతులను మాపలా లెత్తుకొని పోయిరని తెలి
సినది. ఒకతియ్యమాపలాలు నెదిరించి కత్తితో కొందరినిగాయ
పరచెను. కొందరిని చంపెను. కాని మాపలా లతనిని చంపివేసిరి.
అతని సోదరునిగూడ గాయములుతగిలి వైద్యశాలలోనుండి
పోయెనట. ఇప్పుడు లేడుగాన నేను చూడలేదు.

పోలీసులు.

ప్రాంతమున మాపలాలసంఖ్య చాల హెచ్చుగానుండుట
చే పోలీసువారెమును చేయబూలకపోయిరి. కొన్నిచోట్ల పో
లీసువారు తు పాకులను కత్తులను మాపలాల కిచ్చి
లాంగిపోయిరి. ఇప్పుడు పోలీసులు చాలచురుకుగా పనిచేయు
చున్నారు. వారిలో కొందరు అచ్చుత సావాసకృత్యముల
నొనరించిరి.

నేన

నేన చాల కలస్వముగా వచ్చినది. ఎటులైన నేమి నేనన
చుటలేదు: నే ప్రాంత మరలకొంత వైద్యులకలిగినదిగాని యీ
నేనచాలదు. ఇంకను హెచ్చుగా నేనరానిచో పనిబాగుగాజరు
గదు. నైసికులు ప్రజలను పీడించుచున్న
ప్రోత్సవము నేను వివరలేదు. వారు తమ విధిని
నిమ్మగ్గననెవ్వకలసినదే. నేను మలబారులో 15 గోజు
లుంటిని నేను ప్రతిగ్రామమునందును ప్రజలింకను భయపడుచు
నేయున్నాను. ఆ గ్రామములలో, అల్లరులు లేవుగాని దూరప్రజ్ఞ
శములలోను నేనలన్న తావులకు చేరువనుగూడ అల్లరులజరుగు
చుండుటచే వాడుభయపడుచున్నాను. మాపలాలుపోడిలింక
ను సాగుచుండుటచే తిరుగు ఎడ్డాకులము మున్నగు నిరసాయ
స్థలములందున్న వారు గూడ జడియచునే యున్నారు.

ఘోరవిపత్తు

నేని దేశమున పలుసారు లాపదకు పాలుయిన ప్రజలకు
సహాయము చేసితినిగాని మలబారులో నిపుడున్నంత ఘోర
మగు నాపద నింతవర కెప్పుడును మాడలేదు. సహాయముచేయు
టకు ఏర్పాటులనుచేసి సహాయము కోరువారి ఆనశ్చకతలను
కనిపెట్టుట యొకభాగము. ఈపనిని కల్లికోటలోని ప్రధానసహ
యక సంఘమువారు నిర్వహించెదమనిరి. వారికి ఆరురు నేవా
న్రతులను సమర్థులగు మలబారు మండలవాసులనే నే నొసంగ
వలసియున్నది. వైద్యసహాయమునకు స్త్రీలను రావించుటను
గూర్చి నేనొక నేమియు నిశ్చయపరచు కొనలేదు. అవసరము
కలిగిన రావించవచ్చును. ఇప్పుడు నేనకులను సమకూర్చుటకం
టెను ముఖ్యమయిన పని భనసంపాదనము.

10 లక్షలు కావలెను

కనీసము 10 లక్షలైన యుండినగాని సరిగా సహాయము
చేయ వీలులేదు. నేనే దేశమందంతటను తిరిగి యుపన్యసించి
మిత్రుల సహాయమున వీలైనంతవరకును సమకూర్చదలచిని. మల
బారు ప్రజల ఆర్థనినాదిములను దేశీయులు సరిగ నాలకించి
చేయదగినంత సహాయమును చేయకున్నచో దొరతనమువారే
తోడ్పడదరని నాకు నమ్మకము కలదు. నేను చేయదగినపనిని
దేశీయులకు చెల్లడించితిని. ఎల్లవారిని మనఃపూర్వకముగా
తోడ్పడ గోరెనుదను.

ఉద్యోగులతో నాలోచించుట మృత్యులతోను విల్లింగ్డను
ప్రభువు, డేవిడ్సును, నాపు, టూరింగుగార్లతోను సహకారసంఘ
కార్యదర్శితోను నేను మాటలాడితిని సహకార సంఘముల
ద్వారా భనమును యిచ్చుటకు వారందరును మనఃపూర్వకముగ
సంగీకరించిరి. మలబారులో సహకారసంఘములు విస్తారముగా
నే యున్నవిగాన నీపని సాధ్యమగును.

ని చేత వార్తలు

విల్లొండు సంధిసభ.

ప్రభువరెండు సమావేశములును సరళముగానే జరిగెను.
ముందుసభల ఏర్పాటులునుగురించి తాత్కాలిక సంధినియమముల
ను గురించియు ఆంగ్లేయప్రభుత్వమువారి మతములను గురించియు
చర్చ జరగును.

10-వ తేదీని సంధిసభ మరలసమావేశమగును. ఇంతలో
ప్రస్తుత తాత్కాలిక సంధికాలమును వృద్ధినిగురించి తమ తమ
అభిప్రాయములను చెల్లడించెదరు.

డివెలరాగారి బాబు చాల నాశ్చర్యముకలిగించెను. వారి
బాబు సామాన్యముగా, దైవముమీదనే భారమువైచి ఉరకుండ
రాదని అక్రమ జేయబడుచున్నది. చిర్రండులో భూస్వాముల
నుండి ఎకరమున కొక పిల్లింగువచ్చిన వసులుజేయబడు
చున్నది. ఈవిషయములు సభలో చర్చించెదరు.

సిక్ ప్రాక్ ప్రతినిధులు సాయుధభటులతో వచ్చుట

11-వ తేదీ ఉదయము సభాసంతకము విరమిస్త్రీలు పురు
షులు సిక్ ప్రాక్ పతాకములును ఆయుధములును ధరించి పాట
లుపాడుచు వెళ్లుచుండునుండి కెన్నింగుటనులోనున్న సిక్ ప్రాక్
ప్రతినిధుల బసలకు వెళ్లిరి. తిరిగి సభ సమావేశమైనపుడు ఎక్కు
వమంది ప్రేక్షకులు లేరు. ఈసభలో జరిగిన చర్చలను వ్రాసు
కొనలేదు. మామూలుగ మాటలాడుకొనురీతిని మాటలాడుకొనిరి.
ఈ దినమున సిక్ ప్రాక్ సాంకేతిక విలేఖకులను సభలోనికి
రానియలేదు.

ఈ సభకు సిక్ ఫీక్ ప్రతినిధులు సాయుధభటులతో
వచ్చిరి. వారు వచ్చిన ప్రతిబంధితోను చాల ఆయుధములతో
వారి అంగరక్షకులు వచ్చిరి. ఈదినమున 1-30 గంటలుమాత్రమే
సమావేశము జరిగెను. తిరిగి గురువారమున సమావేశ మగుదురు.

సిల్లియా ముందుస్థితి

లండను 11:— సిల్లియా విషయమై నానాజాతీయ
సమితివారి సలహాలు స్వప్రము కానిట్లుకు పంపబడెను. ఈ
కాన్సిలువారి సిద్ధాంతములు బహిరంగపరచు వరకు కూనింగు
మటు జిల్లాను పోలండునకిచ్చిని సంగతి నిజము తెలియదు. ఈ
వార్త బెర్లినులో తెలిసినతోడనే చాలనుచేకముగలిగెననియు
మౌత్రివర్తము రాజినామా ఇచ్చుననియు తెలియుచున్నది.

ఒక ఒర్లినువార్తాపత్రికలో నొకగోప్పయుద్వోగి ప్రాంచి
వారును నానారాష్ట్రీయసమితిలోజేరి జర్మనీని అణగ ద్రొక్క
యత్నించుచున్నదనియు అందుచే జర్మనుకావినటువారు రాజీ
నామానీయవలసి వచ్చుచున్నదనియు తెలిపెను. జర్మనీదేశము
నుండి పోలండున కేమియు వస్తువులు పంపబడవని తెలియు
చున్నది.

ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు పోలండుయందు పక్షపాతముగల
వారి సలహాలకు తమ ఆసక్తిని తెలిపెననువార్తలకు, తాము
నానారాష్ట్రీయసమితివారి తీర్మానముల సంగీకరించెదమని
విశ్రమండలి ప్రధానమంత్రిలు తెలిపిరి.

సిల్లిసియా స్థితి.

జెనెవా, 12:— నానారాష్ట్రీయ సమితివారు సిల్లిసి
యా సమస్య విచారించిరి. అందు ఈ విషయము బాగుగ తెలిసి
న వారుగలరు. ఇంకను అధికారప్రకటన గావించ బడలేదు గాని
గిల్లిట్టు, హిందెబర్గ్, జిల్లాలును బ్యూటను జిల్లాలో కొంత
భాగమును జర్మనీకి జేయునటులును కూయింగ్ టు, కాల్వోలిట్టు
జిల్లాలును బ్యూటనులో మిగిలిన భాగమును, వెస్ట్రోరిస్కిట్టు జి
ల్లాలు పోలండుకు జేందనలెననియు తీర్మానించి ఘోషించెదమని
చున్నది.

జాబులు

విలేఖరులకు సూచన

మ. రా. ఈ. డి. శ్రీ. కే. సి. య. వెం. హ. ఒక
పి. డి. మ. శ్రీ. మి. రం. భా. వ. ల. క. నూ. చి. వెం. కృ.
అ. ప్రి. పి. సు. దా. వెం. ఆ. వెం. రం. మ. ఆ. సూ. న.
పా. సు. ప్రకటింపబడును. ఆంధ్ర పత్రిక

దేశనాయకుల కొకవిజ్ఞప్తి.

ఈ మధ్యన నాస్థిహితులలో నొకరు పల్నాడు, కం
భంజున్ను ప్రాంత్యములకు పత్తిభేదము చేయుటకు వెల్లి
యున్నారు. నడరు ప్రాంత్యములకు అంగీకారములకు సంఘముల
వారు తమ ఏకైక పంపుతున్నారనియు వారు దేశవర్తకులకు
పోటీగావచ్చి ప్రతిభలను అమితముగా పెంచుచున్నారనియు,
వారు యిప్పటికే చాలావరకు ప్రతిభించి చేసియున్నారనియు
నాస్థిహితులు కంభంజుండి వాయుచున్నారు. గనుక దేశాభి
మానులు, దేశనాయకులును, సమయము విషయించక పూర్వమే
మహాత్ము నాస్థి ననునంది ప్రతిపండు ప్రదేశముల కన్నిటికిని
పోయి నడరు ప్రదేశములలోని రహితులకు ప్రస్తుతపరిస్థితులను
బోధించి వారు ప్రతినివిదేశకర్తక సంఘములకు అమృతండు
నట్లు ప్రోత్సాహపరుప ప్రార్థితులు.

మింగళి శీతారామయ్య.

శ్రీ గంపలగూడెము కుమారరాజుగారు

గంపలగూడెము కుమారరాజుగారు శ్రీకొటగిరి వెంక
టకృష్ణారావుగారిని, 11వ తేదీ వేలూరు పెంట్రిలు జైలులో
చూచి చింతింపబడినట్లు, వారు ప్రవాసమున అతిసంతస
ముతో భరించుచున్నారు. ఎల్లప్పుడు పురాణముల పఠించుచు
కాలము గడపుచున్నారు. “నేను స్వరాజ్య మందిరమున అతి
కుతూహలముగ నున్నాను” అని వారు నెలకొని. వారు
స్వరాజ్యముతో జుట్ట శ్రీకృష్ణజన్మమందిరమున తపస్సుచేయు
చున్నారని వారిమిత్రులు బంధువర్తమువారు తెలిసికొనగలరు.
వాంఛాజనునకు ప్రత్యేకముగ యేర్పాటులు చేయబడినది—
ఒక విలేఖరుడు.

ఆంధ్రనాయకులను బంధించుట

జైలునుండి మార్పుట

1920-21 ఉదయం మెయిలులో శ్రీ గంపలగూడెం
కుమారరాజుగారిని రాయవేలూరు పెంట్రిలు జైలుకు తీసికొని
పోయిరి.

ఆంధ్రవత్స దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారిని 1920-21-22
ఉదయము మెయిలులో తీసుచూపబడి తీసికొనిపోయినారు.
శ్రీమల్లాది కృష్ణమూర్తిపంతులు, వి. వి. గిరి, న్యాయపరిచారా
యణమూర్తి, కో. రామకృష్ణారావు, మహాత్ముడు హైద
రు సాహెబు గార్లును, ఇతర అసహాయవాదులును బంధించుట
లై శ్రీ స్టాటుఫారమునం దుండిరి. కాని డిప్యూటీ సూపరెంటెం
డెంటుగారు, ఎవరను బండివద్దకు రాకుండదనియు, గోపాల
కృష్ణయ్యగారిలో మాటలాడరాదనియు కట్టిడిచేసిరి. అంతట
నే హితులు చేయవలసినట్లే ఉరకచూచుచుండిరి. ఎట్టకేలకు, బా
రిష్టరు గిరిగారు “మీ భార్యయును, కుటుంబమును క్షేమముగా
నున్నారు” అని చెప్పిరి. గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఆతురతతో
“చీరాలసంగతిమి” అని యడిగిరి. “అంతయు సుగమముగ నే
యున్నదని” గిరిగారు జవాబిచ్చిరి. ఆహ! చీరాల పేరాలయం
దు వీరికెట్టి యభిమానము!

ఒక విచ్చిక నేవకుడు గోపాలకృష్ణయ్యగారిని పుష్పమా
లాలకృష్ణుని చేయవలెనెను. కాని నిష్ఫలమయెను. “మహా
త్యాగాంధీకి” “అల్లాహ్ అక్బర్” అను కబ్బములతో, రైలు
కదలిపోయెను.

కొరుకొండ.

2-10-21 తేదీని కొరుకొండ గ్రామములో శ్రీ గాంధీ
మాతమ్మ జన్మదిన మహోత్సవ సమయమున 300 మంది బీదజ
నులకు అన్నదానము చేయబడినది. మేళతాళముతో నూరేగింపు
జేసి రాత్రి చాతుసండు సభజరిపిరి. అందు వరాహస్వామిగారిచే
మహాత్ముని జీవితమును గురించియు, మహాత్మా రామకృష్ణులు
వారిచే ప్రస్తుత పరిస్థితులను గూర్చియు ముచ్చటించబడి విదేశ
వస్తుదహనముతో సభ ముగింపబడినది.

11-10-21 తేదీని ఈ గ్రామమున “గ్రామ కార్యగమ
సంఘ పతనము” నెలకొల్పబడినది. శ్రీయ్యత కొత్త చిన

వెంకటరత్నంగు ప్రగాఢ పతనమందిరమునకు తమ శ్రీరామమంది
రమును రాత్రిలయందు దీపమునైరా యావత్తుననుపామముల
తో నొనగిరి. చాలమంది సభ్యులుచేరిరి. మహాత్ముని ఛాయాప
రము నూచేరించి పంచాయతీ కోర్టు నెలకొల్పబడి సాయంకాల
మున చాతుసభలో యాక్రిందితీర్మానము నామోదించి 50 మం
ది సంతకములు జేసిరి.

1. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునందు నువ్వోగములో జేరు ప్రతి
భారతీయుని విషయమై మానుమని చెప్పటకు ప్రతి భారతీయు
నికిని స్వాతంత్ర్యము గలదు.

2. బ్రిటిషు ప్రభుత్వ సేవలో సైన్యమందుగాని, శిబిలుద్యో
గమునందుగాని, అత్యగౌరవము గల్గినట్టియు జరుగుబాటు గల్గిన
ట్టియు, ఏ భారతీయుడును చేరకూడదు. అట్లుచేసినవారు వెం
టనే తమపదవులకు రాజీనామానొసంగి దేశసేవచేయవలయును.

అ మృత లూరు.

గ్రామసంఘము.

గుంటూరు జిల్లా అమృతలూరు గ్రామమున 9 మందితో
స్థాపించబడిన గ్రామ కార్యగమ సంఘము నందిప్పటికి రెండు
వందల యెనుబదిమంది సభ్యులు జేరిరి. అందరు చందాలనిచ్చిరి.

స్వ దేశి.

గ్రామమునం దిప్పటికి 250 రాట్నములు పనిచేయు
చున్నవి. 15 నెంబరు మొదలు 60 నంబరువరకు నూలు తయార
గుచున్నది. మగ్గములు 18 గలవు. అందులో 16 మగ్గములు
పంచములవి. ఇంకను 20 మగ్గములైన గాని ఈ గ్రామమునకు
చాలవు. నేయువారులేక ప్రతిగృహమునందును నూలు, గుట్టలు
గుట్టలుగా పడియున్నది. కార్యగమ సంఘముల వారి కీరాట్న
ముల ప్రయత్నము మాని మగ్గముల ప్రయత్నము చేసిన త్వరలో
కావలసినంత గుడ్డ తయారు కాగలదు. వారము రోజులక్రిందట
గుంటూరు జిల్లా సంఘమువారి తరపున ఇచ్చట భద్రరు గుడ్డల
విక్రయకాల స్థాపించబడినది. చాలామంది కొనుచున్నారు.
అందు కోటుగుడ్డలు, వర్తుగుడ్డలు, తలగుడ్డలు, ధోవతులు,
ఉత్తరీయములు దొరకును.

విజయదశమి

ఆశ్వయుజ శుద్ధ విజయదశమి సోబాన పారువేట మ
హోత్సవము జరిగెను. దేవుని కలంకారములు భద్రగుడ్డలతో
జేసిరి. దేవునితోపాటు గంధిమహాత్ముని గూడ చలువప్రము
మునందుంచి యూరేగించిరి. విజయదశమినిగూర్చి, విద్వాత్
నాగలింగం వేంకటేశ్వరులుగా ర్హప్రసంగించిరి. విదేశవస్తుదహ
నావత్సకతనుగూర్చి మహాకరుప్రసంగించిరి. వెంటనే 150 రూప్య
ముల విలువగల విదేశవస్తుములు దహనముచేయబడినవి. అబూ
డిదను అమృతగారు 2-10-21 లకు కొన, కేమగిరిరావుగారుకొనిరి.
ఉత్సవముజూచుటకు 1500 మంది ప్రేక్షకులు వచ్చిరి. గాంధీ
మహాత్మునికి జయ అను జయజయధ్వనుల ఉత్సవము జయప్రద
ముగ ముగిసెను.

చీరాల మృగనిసిపాలిటి

బాపట్ల సజ్జమాజీ సేటుగారి శిక్షలు

మా గ్రామమునకు వెయిడ్ వైరుమకాగారు రాకపూర్వ
ము అనగా పదిమాసములు లేక, సంవత్సరముక్రిందట కొందరు
యింట్లు కట్టుకొని యుండగా వారిని యిప్పుడు లై సన్సులు
పొందకుండా యింట్లకట్టుకొన్నారని పదకొండుమందిని, ఇండ్ల
పన్నులు చెల్లించలేదని నలుగురిని ప్రాసిక్యూషనులు చేసినారు.
ఇప్పటికి నెలరోజులనుండి సజ్జ మాజీ సేటుగారు లై సన్సులు
పొందకుండా యింట్లకట్టిన కేసులు విచారణచేసి తీర్పుకొరకు
రెండుమాడు వాయిదాలువేసి ముద్దాయిలను తెగ్రతీర్పును
చచ్చినారు. ఈనెల 8 వ తేదీని తీర్పుకు 4 కేసులు వాయిదా
వేసి సాయంత్రము 6 గంటలకు ముద్దాయిలను కేసులు వేయించి
నారు. ముద్దాయిలలో మాజీ సేటుగారు లై సన్సులు కట్టవలసి
నది, కేసులు తీసివేస్తాను. ఎందుకు శ్రమపడెదరు. అని చెప్పి
నారు. ముద్దాయిలు మేము యెంతమాత్రము లై సన్సులు కట్టము.
జైలుకు వెళ్ళుటకు సిద్ధముగా వున్నామని చెప్పినారు. అంతట
మాజీ సేటుగారు 3 కేసులు తిరిగి వాయిదావేసినారు. మరి
యొక కేసులో ముద్దాయిగా నున్న వైశ్యకులకుడగు కనమర్ల
పూడి సుబ్బారాయుడుగారికి రు 200 లు జరిమానా విధించి
జరిమానా చెల్లించనియెడల ఆరువారములు శిక్ష అనుభవించవల
సినదిగా చెప్పిరి. ముద్దాయి సేగు జరిమానా చెల్లించను. అని
చెప్పెను మాజీ సేటుగారు ముద్దాయిని జైలులో నుంచిరి.
ముద్దాయివద్ద సోదాచేయగా రు 2-7-0 లు రొక్కం దొరకెను.
మాజీ సేటుగారు ఆసామ్యుతీసికొని యీ 2-7-0 లు గాకయిం

కా రు 0-9-0 లు యిస్తే లై సెన్సుసీజు సరిపోతుంది. కేసుతీసి
వేస్తాను. ఎందుకు కష్టపడుతావని మ్యాజీ సేటుగారు అన్నంత
లో ముద్దాయి లోమిట్టి వైసాలుగూడా యివ్వను. నేను జైలు
లోనే వుంటాను. అనిగట్టిగా చెప్పి జైలులోనే వున్నాడు. ఈ
కేసులో ముద్దాయిలు ప్రాసిక్యూషన్ తరపు సాక్షులను క్రాసు
చేసిగాని ముద్దాయిలతరపున వుత్తరసాక్షులను కోరుకొని
గాని యుండలేదు. కొన్ని కేసులలో మునిసిపాలిటీవారి లోప
ములు కనుపించినందున ఆ కేసులు వారు వదలుకొన్నారు. ఒక కే
సులో 3 సంవత్సరముక్రింద చనిపోయిన స్వర్ణ కోటా రెడ్డిగారిని
వైర్ మకాగారు ప్రాసిక్యూషన్ చేసినందున ఆ కేసును కొట్టి
వేసినారు. ఈ కేసులు అన్ని ఒకరోజువాయిదా అయియుం
డగా మ్యాజీ సేటుగారు కేసులను ఆపి వాయిదాలువేసి, ము
ద్దాయిలయొక్క ధైర్యమును చెడకొట్టవలెనని చాలాప్రయ
త్నించిరిగాని వారి ప్రయత్నములు సాగలేదు. 8 వ తేదీ 4 కే
సులు తీర్పు అయియుండి 3 కేసులు వాయిదాలువేసి సుబ్బా
రాయుడు గారికి ఒక్కరికి శిక్ష వేసినను వారు యేవిధమయిన
అప్రైరీపడక నిర్భయముగా శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానమునకు వెళ్ళిం
దను వారు వందనీయులు. నిల్వకేసులు తీర్పునిమిత్తము యీనెల
13, 14, 26 తేదీలు వాయిదాలు వేసినారు. ఇండ్లపన్ను కేసులు
17 వ తేదీ వాయిదావేసినారు. అవిగాక ఇండ్లపన్ను క్రొత్త
ప్రాసిక్యూషనులు యీనెల 13 వ తేదీకి పూటూరూ రామయ్య
కుమార్లు వెంకటేశ్వర్లు, నూనె పానకాలు చీరాల కేషయ్య
దెవ్వెలూయ్యడు గొంతు చెగుగారు 14 వ తేదీ జూలగంటి వెంకట
సుబ్బారావు గ్రంధి పెదరాజు పడవల సుబ్బారాయుడుగారు
15 వ తేదీ శ్రీ కాకుళం సుబ్రహ్మణ్యం పొటికోశయ్య పూటు
కూరి కొటయ్యకుమార్లు వెంకటేశ్వర్లు గార్లకు వాయిదాలతో
సమవాలి రాబడినవి. ఈ కేసులు వెట్టిన సంగతి వీరలు తెలిసి
కొని పోలీసుస్టేషనుకు వెళ్ళి మాకు సమవాలి వచ్చినవా అని అడి
గి తీసికొన్నారు. వీరందరు జైలుకు వెళ్ళుటకు మహాసంతోష
ముతో సిద్ధముగానున్నారు. తిరివాయిదాలు వేసినయెడల పూచీ
కెట్టులగూడా యివ్వమని నిశ్చయించుకున్నారు. ఈవాయిదా
లకు రామదండుతో బాపట్లకు వెళ్ళుటలు నిశ్చయించుకొన్నా
ము. గాన చూడగోరువారందరు రావార్థితులు.

చీరాల రంగయ్య

నారాయణదేవకెరి:—ఈ నెల 7 వ తేదీ రాత్రి 8 గుం
టలకు శ్రీబసవేశ్వర దేవాలయమువద్ద కుమారు 500 మంది
జనసంఖ్యలతో నలంకరింపబడిన యొక పెద్ద సభ జరిగినది. కొం
దరు రాట్నముల నెలకొల్పట, పంచాయతీ న్యాయస్థానము
లేర్పరచుట, జాతీయ విద్య నభ్యసించుట, మద్యపాననిషేధము
మొదలుగాగల దేశదార్శిని విమోచనమార్గములను గురించియు,
ఖిలాఫత్ విషయములను గూర్చి వ్యవమధుర వైలిలో సుపన్య
సించిరి. విదేశవస్తు దహనము జరిగినది.

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సం॥ 10 అక్టోబరు నెం॥ 14
తేదీ నుండి అన్ని ధరలు మార్పుబడినది.

**The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.,**
Elphinstone Road,
BOMBAY.

ఇప్పు కొలము ననుసరించి మిక్కిలి నమ్మ
కముగాను, తక్కువ గుణము నిచ్చునట్లును
ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయు
చున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయు
ర్వేద వస్తు వదర్శనము అన్నిటిలో బంగారు
వత్తికములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

వై కనిన విలాసమానకు వ్యాసినజో
ధరలవట్టి వంతుబడును.

జాండూ వర్తస్యాటికర్

వర్తస్యా

ఆయుర్వేద యావధముల తయారు
(388) హిందూ సం 13.

మదరాసు శాసనసభ

గురువారము మధ్యాహ్నము

(ఫలహారానంతరము)

18-10-1921

ఈదినము మధ్యాహ్నము శాసనసభ ఫలహారానంతరము 2 x 45 నిమిషములకు సమావేశమయ్యెను. బాడుగభూముల రయతుల రక్షక చట్టమును గురించి చర్చ ముగిసెను.

1919 వ సంవత్సరపు మదరాసు పురపాలక చట్టమును సవరించుట.

1919 వ సంవత్సరపు మదరాసు పురపాలక చట్టమును సవరించుటను గురించి సెలెక్టకమిటీవారు వాసినివేదికను భానుబహదూరు మహమ్మదు ఉస్మానుసాహెబుగారు చదివెరి. ఆచిట్ట అంగీకరించబడెను.

1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు జిల్లామునిసిపాలిటీల చట్టమును సవరించుట.

1920 వ సంవత్సరపు మదరాసు జిల్లా మునిసిపాలిటీల చట్టమును రద్దుచేయవలయునని, ఒకచిట్టను ప్రవేశపెట్టుచు పి. శివగా రిట్టుపన్నునిచ్చెరి. "ఈచట్టమునకు ముందు సామానులబండ్లకు 4 అణాలు, సామానులు లేని బండ్లకు 2 అణాలవరకున పురపాలక సంఘమువారి ఆవరణములోపల ప్రవేశించు బండ్లవారిద్ద టోలుగేటు పన్ను వసూలు చేయుచుండెను. ఈచిట్ట ప్రకారము అన్ని బండ్లకు 3 అణాల టోలుపన్ను వసూలుచేయబడుచున్నది. స్థానిక సంఘముల చట్టములోగూడ నిట్లుండెను. ప్రభుత్వమువారు దానిని ఇటీవల 4 అణాలుగ మార్చిరి. ఇట్లు అన్ని బండ్లకు 3 అణాల పన్ను చేసినందువలన, కొన్ని పురపాలక సంఘముల ఆదాయము విపరీతముగా తగ్గిపోయినది. పురపాలక సంఘము సరిహద్దులలోపల ప్రవేశించు బండ్లన్నియు సామానుల బండ్లే. స్థానిక సంఘములకు చేసినట్లు, పురపాలక సంఘముల చట్టములోగూడ అన్ని బండ్లకు 4 అణాల పన్ను వసూలుచేయునట్లు నిబంధనను మార్చవలయును." రా. బ. టి. యం. సరసింహాచార్యులు గా రిచిట్టును ఆమోదించిరి.

ప్రతికూలత వహించుటకు తనకు 2 కారణములు గలవని ది. బ. యం. కృష్ణకామయ్యగారు నుడివెరి. క్రొత్తగా పన్నులను హెచ్చించు సిద్ధాంతమును మన మంగీకరించగూడదు. ఇది ప్రభుత్వకారణము. క్రొత్తపన్నును విధించినప్పుడుగాని, ప్రాతపన్నును హెచ్చించినప్పుడుగాని, ప్రభుత్వమువారు స్వయముగ చిట్టను ప్రవేశపెట్టుట ఉచితముగ దొరుకును. ఇది చెడవ కారణము. ఇప్పుడు ఒక అధికారతరసభ్యు డీచిట్టను ప్రవేశపెట్టెను. ఇదియునుగాక టోలుగేటుపన్ను, అహార్యమైనపన్ను. తొల్లి ఇట్టిపన్ను ఆంగ్ల దేశమునందుండెను గాని ప్రజ లాంక్షోభము చేయగా నిది తీసివేయబడెను.

స్వపరిపాలనాంగకార్యదర్శి యఫ్. జి. రిచ్చర్డ్సు గారు ప్రభుత్వపక్షమున ఇట్లు చెప్పిరి. "ప్రభుత్వమువారిచిట్టను అంగీకరించుచున్నార. ఇట్టపడినచో, పురపాలక సంఘములు అన్ని బండ్లమీద 4 అణాలవరకున టోలుగేటుపన్నును వసూలుచేయవచ్చునని ఈచిట్టయొక్క ముఖ్యభిప్రాయము. ఆంగ్ల దేశములో టోలుపన్ను తీసివేసినారని ఆక్షేపించబడినది. ఇట్లు చేయుటవలన, ఆస్తిమీద పన్నులు హెచ్చిపోయిన విషయమును గురించి ప్రస్తావించలేదు. మనమట్లు చేయజాలము. టోలుగేటువలన 32 లక్షల ఆదాయము మనకు ఇప్పుడు ముట్టుచున్నది. ప్రాతరేటు 4 అణాలు 3 అణాల కేల తగ్గించబడెనో నాకు బోధపడలేదు. సెలెక్టకమిటీవారు, ప్రాతశాసనసభ వారు, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు దీనినిగురించి గమనించలేదు కాబోలు. ఈ చిట్ట ప్రకారమన్ని బండ్లమీద 4 అణాలవరకున పన్నును విధించినయెడల, ఆధిక సంపద ఎక్కువగునని మేము వ్రాయగా, 2 లక్షల ఆదాయము ఎక్కువ కాగలదని 52 పురపాలక సంఘములు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిని గాన ఈచిట్టను సభ్యు లంగీకరించవలయును."

ఎ. రంగనాథం మొదల్యారుగారు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి. మునుస్వామినాయుడుగారు చిట్టను సమ్యగ్తించిరి. కొంత చర్చ జరిగిన పిమ్మట, గా. పి. రామారాయణింగారు రిట్టు చెప్పిరి. "టోలుగేటుపన్నుల కేల హెచ్చించవలయునో శివరావుగారు ఋజువుచేసినారు. పన్నుల నిశ్చయింపేయు చిట్టలను అధికారతరసభ్యులు ప్రవేశపెట్టుట అంగీకారముగ దొరుకును. చర్చ జరిగినపిమ్మట, సభవారు తమ ఇష్టప్రకారము తీర్మానించవచ్చును."

ది. బ. మో. రామచంద్రారావుగారు ఇట్లు ఆక్షేపించిరి. "ఈచిట్టను మంత్రిగా కేల స్వయముగ ప్రవేశ పెట్టలేనో నాకు తెలిసినది కాదు. ఇట్టిచిట్టలను ప్రభుత్వమువారి ప్రవేశ పెట్టవలయును."

వోటుకు పెట్టగా 66 మంది అనుకూలముగాను 20 మంది ప్రతికూలముగాను వోటు నిచ్చిరి. ఈచిట్టలోని అంశములను వేరువేరుగా వోటుకు పెట్టవలసిన దని శ్రీమాన్. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు కోరిరి.

చిట్టను గురించి సభ్యులు ఆలోచించుటకు కాలములేదుగాన ఈ చిట్టను ఆపిపెట్టి, సభను చాలించవలసినదని ది. బ. మో. రామచంద్రారావుగారు రుపపాదించిరి. శ్రీమాన్. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ఈ ఉపపాదనను ఆమోదించిరి.

టి. రామలింగంశెట్టిగారి కిది విపరీతముగతోచెను. ప్రభుత్వము వారి ప్రవర్తనను ఖండించుట కిట్లు కోరబడినదా, లేకుంటే చిట్ట అసమ్యక్తముగా నుండుటచేత నిట్లు కోరినారా యని శెట్టిగారు ప్రశ్నించిరి.

గా. సర్. లయన్ డేవిడ్సుగారు:—ఒక చిట్టను ప్రవేశపెట్టిన తరువాత సభ్యులెవ్వరైనను సవరించినయెడల, చిట్ట నప్పుడే అంగీకరించగూడదు, ఆపివేయవలయునని ఇతరులు కోరవచ్చును."

చిట్టను సెలెక్టకమిటీకి పంపెదనని ప్రభుత్వమువారు తలచిరి. అని గా. రామారాయణింగారు చెప్పిరి.

ది. బ. మో. రామచంద్రారావుగారు:—ప్రభుత్వమువారి ప్రవర్తనను ఖండించవలయునని ఉద్దేశముతో ఈ చిట్టమీద చర్చను నిలుపవలయునని నే నుపపాదించలేదు. చిట్ట వివరములను కనుగొనుటకు కొంతకాలము నియ్యవలయునని నా అభిప్రాయము."

ఇప్పుడువచ్చిన సభ్యులు సవరణ లుపపాదించవచ్చునని అభ్యుక్తులు చెప్పగా, రామచంద్రారావుగారు తమ ఉపపాదనను ఉపసంహరించుకొనిరి. గా. డేవిడ్సుగారికొక సవరణ నుపపాదించగా, చర్చ జరుగుచుండెను. అప్పుడు సభ ముగిసెను. తిరిగి రేపు సమావేశమగును.

మూడవదినచర్య

సపి మొట్టరీ గ్రాంటులు

అక్టోబరు 14:—శాసనసభ మరల 11 యదయము 11 గంటలకు గా. సర్. పి. రాజగోపాలాచార్యులుగా రధ్యక్తులుగా సమావేశమయ్యెను. ప్రారంభమున ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

ప్రశ్నలు-కాలవ్యవధి

ప్రభుత్వసభ్యులకు ప్రశ్నలు వారముదినములు ముందుగా వచ్చిన తరువాత ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు అవకాశముండు ననియు, ప్రశ్నలగుంట్ల తగ్గుననియు, ఈపర్యాయము అనవసరములగు ప్రశ్నలనేకములు వచ్చెననియు అందుచే తమకు వారముగడువుండుట యావశ్యకమనియు గా. సర్. డేవిడ్సుగారు చెప్పిరి.

వారముదినముల గడువు కొన్ని ప్రశ్నలకిచ్చుటకు వీలుండదనియు, తటాలున కొన్ని ప్రశ్నల సభ్యులకు తోచవచ్చు ననియు, ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరముల కప్పటి కప్పు డొసగుచుండుట బాగుగ నుండుననియు మోచర్ల రామచంద్రారావుగారు తెలిపిరి.

ప్రశ్నలకు ప్రారంభమున. రామ చూచి. ప్రభుత్వసభ్యులకు పంపుచుంటి మనియు, ప్రభుత్వమువారికి వారముదినములుండుటయే న్యాయమనియు సభ్యులు ప్రస్తుతము ఈవిషయము గమనించుచుండవలె ననియు, గా. డేవిడ్సుగారు కోరుదొ సవరణ నొకటి లేవచ్చుననియు అభ్యుక్తులు చెప్పిరి.

ప్రశ్నలకు ప్రస్తుతము వ్యవధిలేకుండున ప్రార్థనమాధానమును తగినయంద్యోగులనుండి సంపాదించవలసియుండు ననియు గా. కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు చెప్పిరి.

ప్రార్థనమాధానముల కొరతసభ్యులు తమప్రశ్నలను ముందుగ పంపవలెననియు లేనియెడల తరువాత జరుగుసభలో మొదటిదినము ఆప్రశ్నలకు తరము లొసగబడుననియు సభ్యులందరు ఈవిషయమై తోడ్పడవలెననియు అభ్యుక్తులు తెలిపిరి.

వారావత్రికలలోని వ్యాసములనుగూర్చియే వీనిప్రశ్నలు తటాలున ప్రభుత్వసభ్యులకు పంపవలసియుండు ననియు మో. రామచంద్రారావుగారు చెప్పిరి.

ఇంగ్లాండులోని ప్రజలసభలో రామచంద్రారావుగారు చెప్పనటుల జరుగదని అభ్యుక్తులు చెప్పగా యాదేశములోని ప్రభుత్వసభ్యులవలె ఇంగ్లాండులోని ప్రజల సభలోని ప్రభుత్వసభ్యులు "మేమువృత్తికల జనువలెము." మేమెప్పుడును పత్రిక

లను చదువువారము కాము" అని చెప్పినప్రజాప్రతినిధులు ప్రభుత్వసభ్యుల వేదో యొకవిధముగ లోబడునటుల వేయగలరనియు, ప్రశ్నలలో ముఖ్యమైనవానిని ప్రత్యేకగుర్తులను పెట్టి సభ్యులు పంపిన బాగుననుండుననియు రామచంద్రారావుగారు చెప్పిరి.

సాభ్యమైనంతవఱకు రామచంద్రారావుగారి నూచన లాలోచింపబడునని అభ్యుక్తులు తెలిపిరి.

రాగలసభ నవంబరు 15 వ తేదీ మంగళవారము నాడు జరుగునని అభ్యుక్తులు తెలిపిరి.

గ్రాంటులు.

ప్రభాగ్యమునకును మదరాసు కార్పొరేషను నీటివన కులకును 5 లక్షలగ్రాంటును గా. పి. రామారాయణింగారు కోరిరి. కార్పొరేషను నీటివనతికగు ఖర్చులలో ప్రభుత్వమువారు సగము భరించునటుల యొప్పుకొనెననియు, ఈద్రవ్యమును ఇప్పుడే యియ్యకున్నను అప్పుడప్పుడు ఇయ్యవలసియున్నను ఇప్పుడే శాసనసభ గ్రాంటు చేయవలసియుండుననియు గా. రామారాయణింగారు చెప్పిరి.

అమంచర్ల కృష్ణారావుగారు కార్పొరేషనుకు ఈద్రవ్యము నీయగూడదని నేను కోరుటలేదు. ఇంక కొంతకాలము జరిగిన పిమ్మట ఇంకను బా స్తిద్రవ్యముగూడ నీయవచ్చును. ప్రస్తుతము ఈ గ్రాంటును గోరుట న్యాయసమ్యక్తముగ లేదు. బడ్జెటులోనుండిన మొత్తము చాలకున్నప్పుడును, క్రొత్త యెర్పాటు లేవని వచ్చినపుడును మాత్రమే సస్టి మొట్టరీ గ్రాంటులను కోరవలెనని శాసనసభ నిబంధనలలో గలదు. బడ్జెటులో నీటివనతికి, మురుగుడు కాల్యాలను ఇంచుమించుగ 11½ లక్ష లొసగబడెను. ఈద్రవ్యముతో కార్పొరేషనుసకులను గమనించిరా లేదా యని నాకు నందియును గలుగుచున్నది. ఇంతవెడ మొత్తములో మదరాసు కార్పొరేషను వసతులకు ద్రవ్యముచాలదని చెప్పటం వింతగ నుండును. కాబట్టి ఈ 5 లక్షల సస్టి మొట్టరీ గ్రాంటును కోరుట కవకాశము లేదు.

అదియునుగాక రాజధానియార్థిక నిధి ఎట్లున్నదో మనకు తెలియలేదు. మద్యపదార్థములమీద రాబడి లక్షలకొలిది తగ్గెనని మొన్నటిదినము మనకు సభలో తెలిసినది. అప్పుఇచ్చట కభ్యంతరమేమియుండదు. కాని గ్రాంటునిచ్చునవిషయమునుగూర్చి ఆలోచించవలసియున్నది. కొంతకాల మింకను జరుగనిచ్చిన మంచికి. సభవారితకన్న ముఖ్యమగు ప్రాథమికవిద్యకై ద్రవ్యమును వెచ్చించగలసియుండును. ప్రాథమికవిద్యాలయ యుపాధ్యాయులజీతములు బంట్లతోటజీతములకన్న తక్కువగ నున్నవి. వారికవసరముగ సహాయముచేయవలసియున్నది. కాబట్టి యీవిషయము నాపీయుంచవలెను.

ఇతరవిషయములు ముఖ్యముగ గమనింపవలెనని సభ్యులయంద్రేశముగ నున్నపైను క్లుప్తముగ చెప్పవచ్చుననియు ఒక్కొక్కసభ్యుడును ఒక్కొక్కవిషయమై దీర్ఘకాలము చర్చించిన కాలము వృథాయగుననియు అభ్యుక్తులు తెలిపిరి.

అంతట నుపాధ్యాయుల విషయమునుగూర్చిన చర్చ కృష్ణారావుగారు వదలివేసిరి. ముఖ్యమైన విషయము లనేకములుండ కాకొరేషనుకు ప్రత్యేకవసతులకై యీ గ్రాంటునిచ్చుట యత్వవరముగాదని కృష్ణారావుగారు మరెమొకమారు చెప్పిరి.

గా. నాపుగారు:— భారతప్రభుత్వమువారి యొద్దనుండి మనముఅప్పుకున్నామనుచున్నాము. వారికి చెల్లించవలసియుండును. దానిమీద వడ్డీచెల్లించవలసియున్నది. మదరాసు కార్పొరేషనువారు ఎంతమొత్తము వ్యయపఱుపవలెనో, దానిలో మనము సగమైనను సహాయముచేయవలెను. ఈ గ్రాంటు బడ్జెటు 32 వ భాగములోవచ్చుచున్నది. విద్యకు ద్రవ్యము సధికముగ వెచ్చింపవలెనని కృష్ణారావుగారు ప్రత్యేకతీర్మానములను ప్రవేశపెట్టవచ్చునగాని యీ గ్రాంటు కడ్డుపడ నవసరములేదు.

మో. రామచంద్రారావుగారు:—రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము నకే ద్రవ్యపసతి లేకున్నది. ఋణద్రవ్యము 40 లక్షలలోనుండి 5 లక్షలను కార్పొరేషనుకు ప్రస్తుతము ఉచితముగ నిచ్చిన మిగిలినప్రయోజనకరమగుపనులు నిలిచిపోవును. కార్పొరేషనుకు అప్పుగ నిచ్చిన బాగుగ నుండును. ఎవరికిని అభ్యంతరముండదు.

పి. శివరావుగారు:—భారతప్రభుత్వమునుండి వడ్డీముచ్చు పరతుతో ఋణముపుచ్చుకొని కార్పొరేషను కిడనకలిచ్చినద్రవ్యము చాలక మరల నిప్పుడు 5 లక్షల నుచితముగ నిచ్చుట చే రాష్ట్రీయద్రవ్యమునందు మిక్కిలి కష్టము గలుగగలదు. సంవత్సరాదాయములనుండి యిచ్చేగ్రాంటుల నిచ్చుట యనుచితము. దోము మండిపోవుచుండగా నీకో ిడీలు వాయించుచుండినట్లు రాజధాని యంతటను అవసరముగ కొన్ని ప్రయోజకరమగు

త్వరపడు. కొద్ది పేర్లుమాత్రమే గలవు.
 నూటికి రూ 30 లు లాభము
The Kistna Sugar Works Ltd
ది కృష్ణాషుగర్
వర్క్స్ (లిమిటెడ్)
 మచిలీపట్టణము.

(1918 సం॥రం ఇండియన్ కంపెనీ ఆఫ్ సుగర్ మింబి
 ఇంకా కార్పొరేటు చేయబడినది.)

మూలధనము రూ 5,00,000
 షేరు 1-కి రూ 50 ల చొ॥ న 10,000 ల
 పాటాలుగా విభజింపబడినది.

సామ్యచెల్లించే వడ్డతులు

కాటా 1-కి రూ 10 లు చొ॥ న దరఖాస్తుతోనున్న
 కాటా 1-కి రూ 15 లు చొ॥ న అట్లాటుమెంటు అయినపిదప
 యున్నా, తక్కినది శెండు వాయిదాలకింద వాయిదాకు
 కాటా 1-కి రూ 12-8-0 చొ॥ న యున్నా చెల్లించవలసి
 యున్నది.

ఫోగెస్

ఫ్యాక్టరీ కట్టడములపని ప్రారంభమై జరుగుచున్నది.
 యంత్రములకు అరేరు సంపాదించునని. యంత్రములు దేశం
 యరునెల ఆ ప్రాంతములనుండి దిగుమతియగును. ఫ్యాక్టరీ
 (యంత్రాలయము) బందరులో కట్టబడుచున్నది. త్వరలోనే
 పూర్తిచేయబడును.

ప్రశ్న—పూర్తి వివరములను గోరువారు
 ప్రాస్పెక్టస్ వగైరాల నిమిత్తము యీ దిగువ
 అడ్రెస్సుకు వ్రాసిన బడయగలరు.

అడ్రెస్—సెం 11 రు తపాలాపెట్టె

(8187)

మచిలీపట్టణము

నారీ మనోహర పత్రి పనులు

విశాఖపట్టణము

మూలధనము—లక్ష రూపాయలు
 వంతువిలువ—ఒక రూపాయ

ఉద్దేశము

1. పేరు పేరు జాతుల మేలునరుప పత్రి మనదేశములో
 పండించుట.
2. పనివాండ్రచే చేతినూలు వడికించి వివిధములగు బట్ట
 లులు వేయించుట.
3. పనివాండ్రకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పవడ్డీకి
 అప్పు నిచ్చుట.
4. ప్రతివోట ప్రాంతాని నేర్పించి వచ్చుటవల్ల తయారగు
 చున్న నూలుబట్టలు వ్యాపారమైన ధరకు కొనుట.
5. నూలుచదకడము, బట్టలు నేయడము అనుభవశాలుల
 ద్వారా నేర్పించుట.
6. లాభములో నాలుగవవంతు వేతనేనకు వివియోగ
 పరచుట.

విజెంటు

ప్రతి గ్రామములోను వంతు దార్లను చేర్చుట,
 డిపోలను స్థాపించి, నూలు వడికించి బట్టలను
 నేయించుట మొదలగు పనులకుగాను జీతము
 కమిషను వైని యేజెంటు కావలెను.

లక్కరాజు -

అప్పలస్వామినాయుడు,

(3168)

స్థాపకుడు.

మలయ చందనము.

గనేరియా అను పెంగోగమునకు తువారము.

పథ్యములేదు. పిడికారితో పనిలేదు.
 ఎటువైపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు
 విధముల పెంగోగమును మూడు పూ
 టలలో మాన్యును. శ్రీలకునుచు
 వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షధము.

డబ్బీ 1-కి వెల 2-4-0

1 చందీ (చులయచందనమున కనుపానము) డౌస్సు 2-0-0
 1251

ఋతుశోధక

ఋతుశూల మున్నగు గర్భాశయ దోషములను బో
 గొట్టి సంతానము నొసంగు చింతామణి. డబ్బా 2-0-0

ప్రీ యూష ము

కాఫీ, టీ, కోకోలకు బదులు. మంచిమనానన.
 గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బా 0-12-9

గంధర్వఘృనీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

స్వదేశ హస్తనిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి పని! వెల సరసము!!

ప్రశస్తమైన ఉత్కృష్ట తయారుచేయబడు
 చున్న చిన్న, పెద్దనైజల మడతచాకులు, పేనా
 కత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి
 తయారుచేయబడుచున్న అన్ని నైజల యిత్తడి
 కప్పతాళములు, ఇనుపు కప్పతాళములు, ఇత్తడి
 యినుము కలిసిక కప్పతాళములు, ఇత్తడి యినుము
 కలిసిన కప్పతాళములు, మంచి తాళములతో
 బందోబస్తు చేయబడిన యినుపుపెట్టెలు వగైరా
 సామానులు మా కర్మాగారమున తయారుగు
 చున్నది (2081)

ధరఖాస్తులు పంపిన ధరలు తెలుపబడును.

వర్తకులకు సరసమైన కమిషన్ నీయబడును.

తంతి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.,
 "ఇండస్ట్రీసు" కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.
 పెద్దాపురం. పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

నమకము (1842)

బంగారు, వెండిరత్న

ముల నగలునీ, ఇతరవస్తువులను

వాతను యిచ్చిన పుచ్చుకొని

వైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి

గురుసామిశెట్టి కంపెనీ

25, చై నాబాదరురోడ్, మదరాసు

నగలు కాణ్యముగాను పూచీతోడఁ సరిమైన ధరలకు
 తయారుచేసి విక్రయించుట వంచబడును. తయారుచే
 తేనివాటిని అతిశ్రద్ధాగా ఆర్డరుమేరకు తయారుచేసి
 యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు
 చేసికొన్న వారి వలన మా నిమగ్నము తెలిసికొనవచ్చును.

(3156) ప్ర సి ధ (670)

ఆంగ్లేయాషధ యోగములు

వివిధవ్యాధులకును ఇంను 200 డౌష
 ధయోగములకు మించియున్నవి. అనుభవ
 వైద్యశాస్త్రజ్ఞుల యొక్క నిర్ణీతములై యు
 న్నవి. ప్రతి దేశీయవైద్యునియొద్దను ప్రతి
 ఆంగ్లగృహమునందును నుండదగినది.

ప్రతి 1-కి రూ. 1-0-0. ఓ. పి. మూల
 ముగా రూ. 1-5-0.

సేతు ప్రదర్శు, మచిలీపట్నం. (తే క)
 పోస్టుబాక్సు 610, మైలాపూరు, మద్రాసు.

తామర తయిలము

రాజారాణిగల డబ్బాలో ఉండును. వెల 0-8-0.
 అమృతాంజనము దిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

ముఖ్య గమనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు

2942

(6) కాశీపట్టణమునం దుండు దుర్గామెడికల్ హాసువారి
 టూనిక్ గురికలను వేవించుటవలన రాజకీయోరు అను నాన్నే
 హితుడు నశ్రుంసకత్తియు లేక నుఖముగా నున్నాడు. ఆతడు
 6 సం॥ములనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు ఆతను చాలా
 ముఖముగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సంతసించు
 చున్నాను.

డే రాధాకృష్ణ }
 28-8-19

బిజ్ కిమోర్

అశ్వగంధాదిలేహ్యము

అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిరకాలమునుంచి
 శరీరములో జీర్ణించిన చిట్టభిరంగీహోగము
 (సవ్యాస)ను బోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- బలము గలిగించును.
 జత దీప్తి నిచ్చును. కృశించిన వారలకు
 మంచిది

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- వాతపురోష్ణము, ఆకు
 వాతరోష్ణమును బోగొట్టును.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము:- నరకులకు పలుకృష్ణమును
 యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును.

10 తులముల వెల రూ 1.

40 " వెల రూ 3

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

19, హార్డిస్ రోడ్డు,

మాంబురోడ్ - మదరాసు.

(శుక్ర)

పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతదమగు

లోకామయవార

కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమగుణకారీయగు దివ్యానగము

తొకటి లేదని భారతముగా చెప్పవచ్చును

పిటిలో ఆశ్చర్యకరమైన యే వస్తువు చేరలేదు

గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని

వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరూను సంపూర్ణములేక

నేవించవచ్చును. ఈ మూత్రము 8 నుండి 15

రట్ల తాంబూలములో గాని లేక తట్టి నోటి

లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన

ఎడల నుండదు అట్లేర్చు మలబద్ధము చితి

ద్వారము స్వరము మలేరియాజ్వరము శీలము

వారము, దగ్గు, పడికము నరముల నొప్పి బల

హీనత ఇంపు ఎంబా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక

వ్యాధులను దగ్గరకు రానియ్యదు. ఇట్లుగలిగిన జీవ ఉపయో

గించిన తక్షణమే గుణ విచ్చును. ఒకేవోట మాన్యుండ వల

సిన గుమస్తాలు వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు

భూమిశ్రీలు కూడ ఈ మూత్రలను నేవించి గుణమును పొగ

డు చున్నాను. 250 మూత్రము గల సీసా 1-కి వెల రూ 0-4-0

ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు పోట్లజ 0-4-0 ఒకేసా 8

6 సీసాలను తెప్పించిన పోట్లజతో రూ 1-2-0
 12 సీసాలు " " 2-18-0
 25 సీసాలు " " 5-2-0

అన్ని దుకాణములందు దొరకును

శ్రీ శీతారామవ వైద్యశాల

(301-594) మై సూ రు.

తంతి చిరునామా— మండిట్ మైసూరు.

DUNCAN STRATTON & Co.

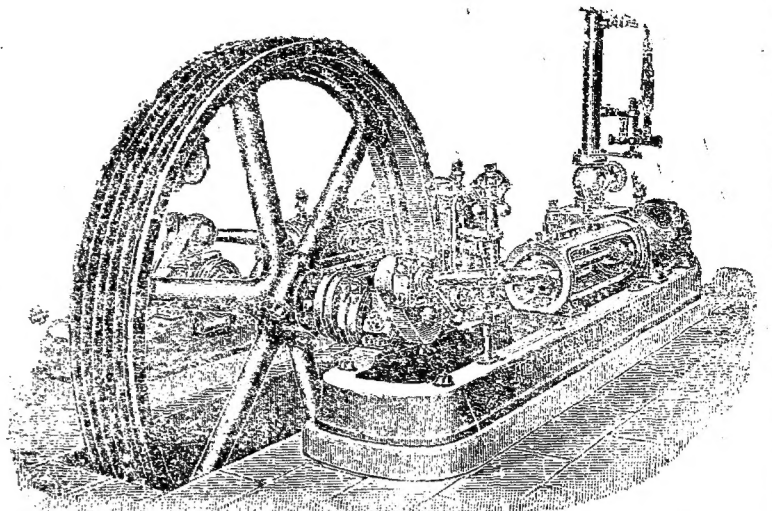
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ & కంపెనీ.

(2412)

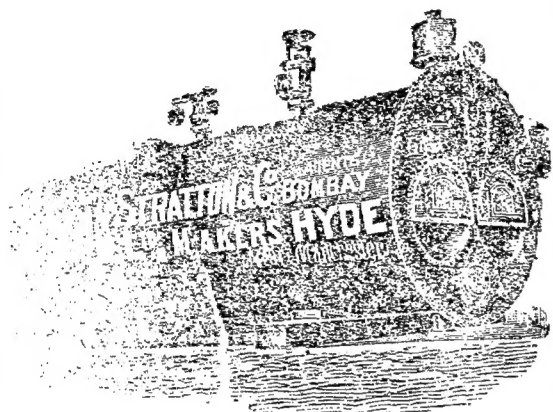
ఎంజనీర్లు, మెషిన్ల ఇంజనీర్లు, ఇ మెయిన్ ఏజి, బొంబాయి.

పొడవు 10' అడుగులు
మొదలు 2' అడుగుల వరకు
మందును — దయా మేటరు
ఆ 4. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యుండును.
స్టీమ్ బోయింగు ప్రెషరు
80 పౌండులు మొదలు
160 పౌండుల వరకు ఉండును.

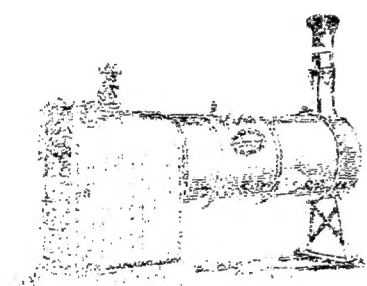
హైక్రాను స్పిల్ కాంపెండ్ బాయిలర్లు.

హైక్రాను స్పిల్ లంకామైన్ బాయిలర్లు.
పొడవు 28 అ. మొదలు 62 అ. వరకు ఉండును.

దయా మేటరు 6 అ. మొదలు 6 అ. 6 అం. వరకు ఉండును.
స్టీమ్ బోయింగు ప్రెషరు 100 పౌ. మొ. 250 పౌ. వరకు ఉండును.

వర్టికల్ కాంపెండ్ బాయిలర్లు.

లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ బోయింగు ప్రెషరు 80 పౌండులు మొదలు
100 పౌ. 120 పౌ. 150 పౌ. వరకు ఉండును.

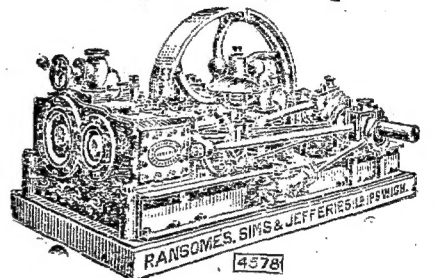
స్టీమ్ బోయింగు ప్రెషరు 80 పౌండులు మొదలు
100 పౌండులు వరకు ఉండును.

ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
సప్లయ చేయుదుము.

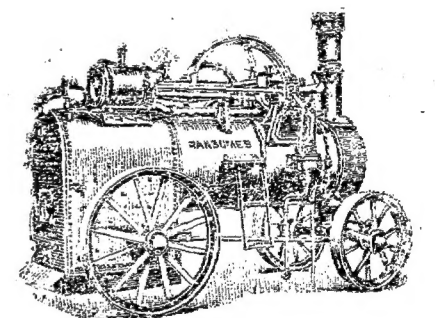
దూది జెన్సింగు మెషిన్, వాటిసామానులు
దూది ప్రెస్సింగు మెషిన్
దూది స్పిన్సింగు మెషిన్
దూది వీవింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్ ఫైవర్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డకేయు మెషిన్
కడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగితము, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరగిన నూనె వరుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్) కొరముట్లు
లేరులు వర్క్కుసాపు కొరముట్లు
స్టీలు షాప్టింగు, కట్టింగులు, వెల్డెబ్బలు
కాట్ బరన్ ఆండు కాట్ట బరన్ ప్రక్రీలు.
వగయరా అన్నిరకముల సామానులు.

నైట్ బైసైడ్ కాంపెండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.

(కాన్ గుప్తా మొననుండి పోల్ తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఎంజినులు కూడ గలవు.

హెస్టింగ్స్ కాంపెండు ఎంజినులు.

పోర్ట్ లో స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము ప్రెషరు 120 పౌండులు గలవి.
కాంపెండు — హె, లో ప్రెషర్ సిలిండరు.
స్టీము ప్రెషరు 150 పౌండులు గలవి.

వివరము లకు, ధరలకు బొంబాయిలో యుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్స్ ఇంజనీర్లు కంపెనీ ప్రొప్రైటరు గారైన
మానేవర్ బాపనయ్యగారి కైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, వడిశము, రొమ్మవడిశము, తలనెప్పి, వాయునొప్పులు,
పోట్లు, బెబుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కని డబ్బీతో సహా కల యు 0—10—0; డజన్ 1-8 యు 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు కలు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

